Голос України

Влада - Радам!

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 121 (1871) ♦ Субота, 27 червня 1998 року ♦ Ціна договірна

Маленька річниця ВЕЛИКИХ сподівань

(До другої річниці конституційної ночі)

Якось в одній країні після бурхливої безсонної ночі було щось схоже на весілля — вийшли на вулицю бідні й багаті родичі, фотографувалися, обнімалися, цілувалися й вигукували: «Тепер вона у нас є — Конституція!»

Але ж недарма кажуть: «Люби жінку вночі, а вибирай —удень!» Бо згодом у тій країні почали діятися якісь незрозумілі речі. Як тільки хтось збирався весело й корисно провести час (приміром, потрусити сусідську гілку влади) — так і виникала суперечка:

— Гаразд, ходімо, потрусимо, але цур — Конституцію з собою не брати!

При цьому вони червоніли, мов діти.

Досвідченіші у таких випадках, навпаки, брали Конституцію з собою. Як тільки сусід на них чим-небудь замахувався, вони кричали: «Ти на кого руку підіймаєш? Це ж наша Конституція!» — і він присоромлено стрибав на свою гілку й тихо сидів там.

А бідні родичі страждали од того найбільше. І казали один одному: може, треба було не вночі, а вдень усе починати, щоб гарненько роздивитися — і її, і себе самих? Правда, день її народження усі святкують з непідробним ентузіазмом. Бо вона таки у них хороша. І дуже терпляча. Можливо, колись вона навіть дочекається, що всі вони це зрозуміють і всі гуртом почнуть її шанувати.

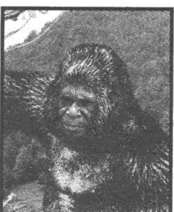
Гуляв Еней понад Супоєм

11

Календар ігор чемпіонату країни з футболу 1998—1999 рр.

12

Карпатський слід снігової людини?

13

Темрява — друг енергоринку

Президентський указ про створення енергоринку та дії в цьому напрямі Міністерства енергетики руйнують економіку області. Такого висновку дійшла колегія Донецької облдержадміністрації. За фактичної потреби у 3000 мегават на червень відпущено ліміт у 2313 мегават. Між тим, у травні проплата за спожиту підприємствами електроенергію становила 93 відсотки. І план відвантаження вугілля до держрезерву місцеві вугільники виконують. Якщо відключати споживачів так, як наполягають із Києва, місцеві металурги за один місяць зазнають збитків на 100 мільйонів гривень, а, приміром, Новокраматорський машинобудівний завод зірве контракти на 62 мільйони доларів.

Ще не зима, але жертвами так званого енергоринку стали ні в чому не винні мешканці міст і сіл. Протягом останнього тижня тільки в обласному центрі двічі внаслідок відключення підстанції без світла залишалися хлібозавод, лікарня, станція швидкої допомоги, молокозавод та 300 тисяч мешканців.

Гарячі голови нашіптують Президентові

— Якщо в парламенті буде сформовано більшість, здатну взяти на себе відповідальність за ситуацію в країні, Президент України Леонід Кучма готовий до серйозних змін в українському уряді, — повідомив він на прес-конференції для представників ЗМІ. Л. Кучма підкреслив, що Головою Верховної Ради має бути особистість, навколо якої зможе сформуватися більшість. «Не буде користі, — сказав він, — якщо парламент очолить людина, що будує свою роботу на критиці виконавчої влади».

Президент висловив впевненість, що протягом тижня рішення щодо вибору керівництва парламенту буде знайдено і його главу буде обрано.

За словами Л. Кучми, дійсно, були «гарячі голови, що радили розпустити парламент». І він змушений був заспокоїти депутатів і заявити, що не має наміру розпускати Верховну Раду, оскільки сьогодні втягнути Україну в ще одні парламентські вибори недоцільно не лише з політичної точки зору, а й з економічної, повідомляє «Інтерфакс-Україна».

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, спеціальний кореспондент «Голосу України» зі Страсбурга

МИР ЗА БУДЬ-ЯКУ ЦІНУ?

Обговорення ситуації в Союзній Республіці Югославія стало одним з найбурхливіших питань на нинішній сесії Парламентської Асамблеї Ради Європи. Тема ескалації напруженості в Косово викликала полярні погляди європейських парламентаріїв.

Асамблея ухвалила резолюцію, де провину за косовські події покладено на президента СРЮ Слободана Мілошевича, щодо цього делегати були більш-менш одностайні. А от у питанні доцільності втручання в конфлікт збройних сил НАТО викликало чимало суперечок.

(Закінчення на 10-й стор.).

Хто на кому заробляє

Президенти України та Росії Леонід Кучма та Борис Єльцин домовилися поки не визначати конкретну дату робочої зустрічі. Про це повідомив на прес-конференції Президент України Леонід Кучма. Нагадаємо, попередньо намічену на червень зустріч згодом було перенесено на липень за проханням Єльцина.

Крім того, Леонід Кучма заявив, що Москва зацікавлена в розширенні поставок газу й нафти через Україну і повідомив про можливість участі російських «Газпрому» та «Лукойлу» в будівництві нафто- та газопроводів територією України.

(Закінчення на 2-й стор.).

День відкритого листа

Як уже повідомлялося, в гірських районах Буковини (Путильському та Вижницькому) «Голос України» проводитиме день відкритого листа. З об'єктивних причин захід, як планувалося, не відбувся в червні, його перенесено на першу декаду липня (про точну дату поінформуємо).

Запрошуємо керівників облради, облдержадміністрації, а також депутатів Верховної Ради від Чернівецької області взяти участь у цій акції.

Свої думки, пропозиції, зауваження щодо проблем мешканців гірських районів надсилайте в редакцію і власному кореспондентові «Голосу України» Василю Бабуху за адресою: Чернівці, вул. Джамбула, 3, кв. 2.

Телефон у Чернівцях 2-63-15.

До зустрічі на Буковині!

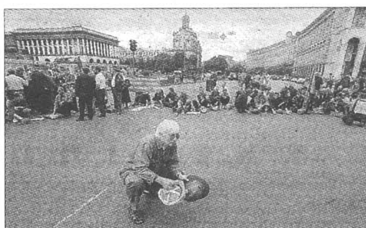
❍ На 1 червня 1998 року в Україні у державній власності залишилося 49,3% земель, 50,7% — передано у приватну власність.

❍ З початку року в Криму порушено 40 кримінальних справ з контрабанди.

❍ У Полтавській області пошкоджено нафтопровід, забруднено річку Сулу.

P. S.

У номер

Шахтарі на Хрещатику. Ранок 26 червня 1998 р.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

«Гарантійний термін» ще не вийшов

Британія сподівається, що Україна й надалі дотримуватиметься своїх зобов'язань щодо нерозповсюдження ядерних технологій у світі. Цю думку висловив у Києві державний міністр Міністерства закордонних справ та у справах співдружності Великобританії Даглас Хендерсон.

Він повідомив, що незабаром відбудеться засідання «великої сімки», на якому обговорюватиметься ситуація, що склалася у світі після ядерних випробувань в Азії. За словами пана Хендерсона, у цьому засіданні братимуть участь і керівники України.

На запитання нашого кореспондента, чи може Україна у зв'язку з останніми випробуваннями вимагати нових гарантій безпеки з боку ядерних держав, керівник східного відділу МЗС Британії Філіп Томас відповів: «Свого часу п'ять ядерних держав надали ці гарантії в обмін на те, що Україна позбулася ядерної зброї. І нині ми вважаємо це питання закритим». Великобританія категорично наполягає на тому, що ані Індія, ані Пакистан не мають прав ядерних держав, отже «ядерна карта» світу нібито не змінилася. Таким чином Україні нема потреби вимагати більших гарантій безпеки, вважають у Британії.

Хто на кому заробляє

(Початок на 1-й стор.).

Голова ж правління РАТ «Газпром» Рем Вяхірєв, за словами Кучми, згоден підписати довготерміновий договір про транспортування російського газу територією України за умови, що водночас із цим документом буде укладено договір на закупівлю Києвом російського газу для власних потреб на такий же період: «Я хочу бачити, скільки ви будете заробляти на нашому газі і скільки ми зароблятимемо за ваш рахунок». Договір може передбачати щорічне транспортування територією України майже 120 млрд. куб. метрів російського газу. Таким чином українське керівництво хоче одержати гарантії значних транзитних поставок протягом тривалого часу. Це прагнення експерти пов'язують із заявами, зробленими раніше керівництвом Росії, про намір побудувати альтернативний газопровід у напрямку Західної Європи в обхід України.

Парламентська хроніка

Рвати вишні в чужому садку небезпечно для...

Вечірнє засідання 25 червня

Як відомо, напередодні депутати вирішили працювати без перерви до обрання Голови Верховної Ради. Так само відомо, що ці благородні наміри їм довелося порушити: кандидат від об'єднаних соціал-демократів Сергій Пересунько вимагав тайм-ауту для підготовки виступу на трибуні. Очевидно, полум'яна промова претендента не надихнула... самого автора, і він зняв свою кандидатуру. Втім, такий жест передбачали ще тоді, коли пан Пересунько наполягав на перерві. «План Барбаросса» знову спрацював бездоганно...

У бюлетені для таємного голосування було внесено три кандидатури: Олександра Мороза, Валентина Зубова, Ігоря Квятковського. Знову ж таки, як і передбачалося, бажаючих зірвати вибори виявилося задосить. Із 440 депутатів бюлетені одержали 266, участь у голосуванні взяли 225 парламентаріїв, і вибори знову не відбулися.

Після констатації цього традиційно невеселого факту головою тимчасової лічильної комісії В. Мішурою представники фракцій знову намагалися донести одне одному свої позиції. Представник «Лівого центру» Іван Чиж попередив: «Якщо не буде припинено блокування діяльності Верховної Ради, ми відповімо адекватними заходами». «Адекватність», як зізнався далі Іван Сергійович, може вирости в ініціативу лівих про... розпуск парламенту і референдум про довіру до ВР і Президента.

Правоцентристів, схоже, жодна ініціатива політичних опонентів злякати не може після щойно пережитого переполоху: попередження про ймовірне використання прихильниками «класово чужого» Мороза «кукли» під час процедури голосування. Такої «фальсифікації депутатського волевиявлення» члени коаліції допустити не могли і ... гордо відмовилися від «вибухонебезпечних» бюлетенів, хоч і «мали зранку намір проголосувати». Звичайно, одна справа зранку, а інша — після обіду. Як кажуть з цього приводу у славній Одесі: «Це ви щось з'їли». Цілком очевидно, що 29 березня, голосуючи за багатьох нинішніх депутатів, виборці не відвідували буфет по дорозі до урни. А жаль...

Один з лідерів НДП Володимир Філенко закликав «конкурентів» не влаштовувати політінформацій, які нагадують йому «казки Венського лісу», бо, як зрозуміло з подальших слів, «ми ці казки знаємо». Ще пан Філенко попередив про небезпеку крадіжки вишень у чужому садку: за ці «милі забавки» можна одержати по... На відміну від парламентарія, автор утримується від «непарламентської» конкретики: впевнена, що всі зрозуміли попередження НДП. Схоже, по цьому самому делікатному місцю «вдячний» електорат незабаром шмагатиме своїх обранців — без уточнення «принципових позицій».

Представники правоцентристської коаліції знову запевняли «в єдино правильному виході» — пакетному голосуванні, але чомусь за цей «рятівний метод» проголосували лише 87 депутатів. Член фракції прогресивних соціалістів Іван Малолітко запропонував ще оригінальніший рецепт від «виборчої лихоманки»: відправити у відрядження на Канарські острови П. Симоненка, О. Мороза, А. Матвієнка, П. Лазаренка і В. Чорновола, а самим за цей час «розв'язати всі питання». Рецепт нам так сподобався, що спонукав до раціопропозиції: можна набагато здешевити бюджетні витрати, пославши — бодай у відрядження — лише одну особу, «налаштовану на конструктивну взаємодію з парламентом». Звичайно, Канари трохи жаль, але ж Україна дорожча...

Вечірня пленарна робота плавно вилилася у закрите засідання погоджувальної ради за участю всього депутатського корпусу. До парламентських «сенсацій» з чітким провокаційним «ароматом» — про великі гроші, підкупи, «кукли» — додалася «новина» про... підкладену міну. Ніхто не злякався, то вона і не рвонула. До речі, а як на Канарах з охороною вишень?

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Шахтарі - пікетами, а політики - пакетами?

Ранкове та денне засідання 26 червня

Сесія внесла до порядку денного і розглянула питання про подовження терміну обігу та отримання майнових приватизаційних і компенсаційних сертифікатів до 1 листопада 1998 року. Ухвалено відповідну постанову.

Повертаючись до «непіддатливої» теми — обрання Голови Верховної Ради, сесія приступила до висунення кандидатів на цю посаду. Внесено такі кандидатури: Олега Литвака, Петра Симоненка, Олександра Мороза, Івана Плюща, Володимира Семиноженка — пакетом, а також Михайла Сироту, Валерія Черепа, Юрія Костенка та Юрія Кармазіна. З дев'яти названих осіб сім зняли свої кандидатури. До бюлетенів для голосування внесено прізвище Юрія Костенка. Кандидатуру Володимира Семиноженка було знято з балотування через відсутність самого претендента.

По тому сесія заслухала інформацію першого віце-прем'єр-міністра Анатолія Голубченка про суть конфлікту з гірниками, які перекрили Хрещатик. За його словами, уряд чітко виконує домовленості з погашення заборгованостей. Сьогоднішній конфлікт виник тому, що шахтарі висунули додаткові вимоги, виконати які уряд відразу, у строки, на яких наполягають гірники, що прибули до Києва, просто неспроможний. Якщо розвести у часі виплату суми, що її вимагають шахтарі (понад 200 млн. гривень), уряд знайде можливості для виконання поставлених вимог. При тому, що поточну місячну зарплату шахтарі одержуватимуть регулярно.

Заступник міністра внутрішніх справ Михайло Корнієнко доповів про дії працівників міліції, застосовані до учасників акції протесту (затримання, допит тощо). Він вважає їх цілком правомірними і такими, що відповідають ситуації, яка виникла внаслідок перекриття проїжджої частини Хрещатика.

Сесія взяла до уваги інформацію, а також постановила підтримати дії гірників, запропонувала працівникам міліції утримуватися від неправомірних дій, а урядові — вжити заходів до кардинального вирішення проблем вугільної промисловості і зокрема — погашення заборгованостей у зарплаті.

Депутати також вирішили працювати в пленарному режимі в понеділок.

Іван ДМИТРЕНКО.

Ляльки, «кукли» та маріонетки

Коментар

Тиждень, що минає перед святкуванням дворіччя з дня прийняття нової Конституції України, як і позаминулого року, був екстремальним у політичному житті країни. І тоді, й тепер парламентові, як інституту влади, довелося пройти випробування на зрілість.

Минуле скликання законодавчого органу, як відомо, знайшло в собі сили подолати, хоча і з допомогою загрози розпуску, внутрішнє та зовнішнє протистояння і прийняти Основний Закон України. Багатьом депутатам тоді також було дано команди: блокувати, не приймати, не погоджуватися... Виборці тоді теж стомлено і теж уже без віри у можливість мирного завершення конституційного процесу зрідка слухали суперечки, що лунали в парламенті... В деталі цих політичних дебатів мало хто вслуховувався, бо вони стосувалися дуже тонкої матерії права, а коли й услуховувався, то не завжди розумів, у чому, власне, полягає суперечка. Та всі усвідомлювали — держава повинна мати Конституцію. Всі покладали надії на неї, хоча і стверджували, що, мовляв, завтра ковбаса не стане по два двадцять. Але хотілося стабільності. Саме з Конституцією її пов'язували. Адже світ живе за правилами. І хаос набрид. Тоді парламентарії виконали свою історичну місію. Вони запобігли протягуванню на референдумі такої Конституції, за якою Президент отримав би необмежену практично владу. А втім, не так Президент, як його оточення.

Рівно через рік, коли Президент виступав з промовою на честь річниці нової Конституції, він не забув звинуватити парламент у бездіяльності, в неспроможності просувати його «курс реформ». І тут-таки сказав, що розгляне пропозицію про продовження повноважень діючого тоді парламенту. Ці його слова супроводжувалися пронизливим свистом. Хтось із істеблішменту не витримав, очевидно.

Реакцією парламентаріїв на цю пробну кулю глави держави, безумовно, було прийняття нового виборчого закону. А реакцією Президента, точніше його оточення, стало розроблення стратегії і тактики проведення виборів зі ставкою на них партії, на яку спирається і яку підтримує Президент. Рух тоді, перед виборами, заявив вустами свого лідера, що він перейшов в опозицію до влади і на цій хвилі зібрав непоганий урожай. Свою технологію придбання мандатів розробила і здійснила СДП(о). Екологічно чистими були помисли Партії зелених. Їх також підтримали виборці. Тепер чотири фракції у парламенті об'єдналися за, так би мовити, політичними мотивами і називаються правими. Але в кожної фракції своя правизна, і точка її відліку починається за кулісами на сусідній вулиці. Куліси почали будувати давно і серйозно, а лялькарі, розцінивши прийняття Конституції і, згодом, неможливість продовження терміну повноважень парламенту як стратегічну й тактичну поразку в боротьбі за потрібний їм результат на майбутніх президентських виборах, ретельно підготувалися до спектаклю вже в новому скликанні парламенту. І поки що політика його найжорсткішої дискредитації перед виборцями проводиться успішно.

Якщо в позаминулому, та й минулому, червні йшла, так би мовити, політична дискусія, в нинішньому — долучили «далекобійну артилерію»: щодня в парламенті виникають кримінальні звинувачення. Щоб схильність до злочинності законодавця не викликала сумнівів, називають астрономічні суми, що їх пропонують за перехід депутата з однієї фракції до іншої, то кажуть, що до парламенту носять валізами великі суми доларів, а то розкручують «кукольну» епопею, мовляв, замість бюлетенів для голосування паралельно ходили «кукли» — дублікати бюлетенів... Усе це підігрівається конфіденційною начебто інформацією про замінований зал засідань парламенту, знаходженням чемоданчика з грошима і т. ін. Для чого все це робиться? Для утвердження думки про криміналізацію однієї з гілок влади, використовуючи безпідставні звинувачення? Для цілковитої і беззастережної компрометації і капітуляції? Створюється враження, що все робиться для підготовки грунту проведення референдуму про довіру парламентові. На цьому тлі Президент стверджує, що законодавці не треба боятися розпуску. Так, це не боляче... Маріонеткам не буває боляче. А лялькарі продовжують маніпулювати коклюшками. Але чи всі народні обранці прийшли в парламент, щоб грати роль маріонеток чи гратися... в «ляльки»?

Минає червень. Він останніми роками видається дуже важким. Але все-таки завершується логічно. Залишається сподіватися.

Світлана ПИСАРЕНКО.
Мал. Василя ФЛЬОРКА.

У мене є фінансове джерело. Воно б'є на... Банковій

Відповідь обуреним читачам

***О**СТАННІМ часом моя журналістська діяльність стала об'єктом прискіпливої уваги: про це свідчать численні листи, телефонні дзвінки й усні «заяви» відвідувачів редакції. Я, звичайно, дуже дякую за підвищений інтерес до моєї скромної творчості і пояснюю його популярністю «Голосу України» в народі.*

А ще кажуть: люди нині байдужі. Неправда! Іноколи я не встигну ще поставити крапку в черговому «дискусійному» матеріалі, а невидимі читачі вже, підозрюю, готують папір для відповіді. Хай там навіть суцільна лайка, але ж —читають. Хіба не бальзам для авторського самолюбства?

Якщо чесно, позитивних відгуків також багато. І це розуміння втішає найбільше. Але хай дарують мені доброзичливці, моя нинішня відповідь не для них — для обурених читачів, яких я вочевидь регулярно надихаю також на зворотну творчість. І хоча найпопулярніший стиль — це добірні прокляття, «стилістичні знахідки» мене не бентежать. Давайте подискутуємо.

...Судячи з «аналізу» моїх «найлюб'язніших» читачів, останніх сім років я маю надійні прибутки. Спочатку мені, «націоналістці, фашистці, бандерівці», платили із «мюнхенського кубла» (?). Звичайно, такі самі затяті націоналісти... і далі за текстом. Потім, після серії чеченських матеріалів, я терміново «перекваліфікувалася» в «підручну головоріза Дудаєва», «бандитку з вовчим оскалом» і ... «білі колготки» (пояснюю для необізнаних — снайпера), яка їздила на війну ... катувати російських офіцерів. Щоб було зрозуміліше, «колготувала» я не із спортивного інтересу, а за «огромные кровавые деньги». Перепало мені і за «разжигание на страницах газеты русофобии»: «інтернаціоналісти», як вправні бухгалтери, підрахували всі суми, які «суцільним потоком лилися на мій банківський рахунок» (жаль, не вказали адреси банку, було б аж ніяк не зайве).

І раптом усе змінилося. Мене «з потрухами купили»... «червоні», ганьба моїм «білим колготкам»... І тепер я обурюю переважно «державників»: скільки за неповний рік моїх «шанувальників», у тому числі й російськомовних (що особливо радує), вилаяли мене за «українофобію» — я просто зворушена кількістю патріотів на нашій страдженній землі. Слава Богу, всупереч Юрію Болдирєву, є вони не тільки в Галичині, а й на його Донбасі: можу показати листи.

До речі, «компліменти» з приводу моєї «антиукраїнської» суті щиро потішають моїх друзів з Конгресу українських націоналістів: вони з помітним задоволенням слухають «вибрані місця» з «найпатріотичніших» листів і не без єхидства перепитують, чи багато змобілізувала їм потенційних партосередків.

Зміна ідеології відгуків, як я зрозуміла, спричинена «безпардонним нападками на Президента — державника і демократа...» Гм, про «державництво» Леоніда Кучми трохи пізніше, зараз давайте про логіку. Ви справді щиро вважаєте, якщо журналіст критикує певну державну особу за певні дії, він автоматично стає ворогом самої держави? Знаєте, з такою логікою вам не демократію захищати, а терміново шукати Ніну Андреєву. За «принципами» ви її переплюнете...

Вражений моїм «запроданством більшовикам» читач зі Львова навіть припустив, що Коханець — не справжнє прізвище, а псевдонім, за яким сховалася «підла натура друга Олександра Ткаченка і Юлії Ткаченко» (очевидно, шановний мав на увазі пані Тимошенко, але, засліплений праведним гнівом, переплутав прізвище). Обурений моєю позицією, а ще більше «трюком із псевдонімом», автор листа, однак, своє власне прізвище засвітити «не побоявся» і підписався чесно... «Данило Галицький». Далі ще цікавіше: з'ясувалось, у Львові тьма тезків славетного прадіда: хоч партію створюй — Галицьких. І всі читають нашу газету, і всі обурює «україноненависницька писанина якоїсь Коханець», і всі негайно кваплятся — різними почерками — запевнити її у глибокому нешануванні, скріпивши написане підписом,.. як ви здогадалися, «Данило Галицький». (О, бідолашний прах великого князя, нема тобі спокою від наших суєтних потуг)...

До речі, про «дружбу з Ткаченками». З Ю. Тимошенко, на жаль, особисто не маю честі бути знайома, а з приводу О. Ткаченка хай пильна компанія «Данилів Галицьких» погортає підшивку «Голосу України» чотирирічної давності або поцікавиться в самого пана Ткаченка, які асоціації виникають у нього від згадки про прізвище чи, коли ласка, «псевдонім» Коханець.

Ще один «люб'язний» читач, Михайло Писаренко (здається, із Сум), спасибі, припускає, що в мене залишилося трохи порядності, і тому вимагає відповісти на його запитання. Я маю чесно зізнатися, чи подобається мені (цитую мовою оригіналу), «когда депутаты (коммунисты, социалисты) обзывают других депутатов бандеровцами, националистами только за то, что они говорят на украинском языке и представляют часть народа с Западной Украины?» Є ще три аналогічні запитання, на які я готова відповісти, щоб не похитнути віру свого читача в журналістську порядність. Ви як людина, що, очевидно з написаного, стоїть на державницьких позиціях, напевно, чули термін «державна мова» і мали б знати, що українською розмовляють не тільки представники «части народа» (до речі, непогано, щоб і ви, такий патріот, її вивчили). Доводжу також до вашого відома, що слова «бандерівець» і «націоналіст» аж ніяк не є лайкою: принаймні, члени Національного фронту щиро пишаються такими «епітетами». Тільки вихована у відповідному дусі людина, даруйте за натяк, сприймає їх за образу. Але, якщо ви так домагаєтеся, скажу як на духу. Мені не подобається демонстрована окремими депутатами (і не тільки ними) зневага до української мови й символіки, як і ваше припущення, що це мені може подобатися. Якщо ви справді уважний читач, жоден мій матеріал, жоден рядок, жодне слово не дає вам підстав для таких припущень.

Автори багатьох листів і дзвінків «препарують» мою творчість з приводу лояльності до парламенту. І, знайшовши її, негайно ставлять «діагноз»: захищає Верховну Раду, а там стільки лівих депутатів, там кричать про об'єднання з Росією, там обрати собі голову не можуть, там... Одне слово, прощай, бо лікувати пізно (недарма «найгуманніші» щось твердять про заслужену мною могилу, що має, певно, означати розкутість думки «демократа»?). По-перше, я справді обстоюю парламентаризм — якщо вам більше до вподоби диктатура, нам важко знайти спільну мову. По-друге, якщо він у нас ще на низькому рівні, це означає «геометрію», а не політику: він просто дорівнює рівню суспільства. По-третє, в парламенті розцвітає палітра, а не червона барва. По-четверте, це ті депутати, яким вручала мандат не я, не колектив газети, а наш з вами народ. Для своєї запальної риторики вже згадуваний пан Писаренко мав би обрати не мою скромну особу, а своїх земляків. Здається, на Сумщині несимпатичним йому комуністам поталанило непогано. По-п'яте, є така приказка: «Васько слухає і їсть». Доки хтось у парламенті кричить про об'єднання, хтось в іншому місці робить дуже конкретні кроки в північно-східному напрямку. По-шосте, справді ганебне видовище, коли втягнуті в майстерно поставлений спектакль депутати не можуть вийти з образу маріонеток одного з дуже-е державних і дуже-е демократичних діячів. По-сьоме, а в чому зрештою патріотизм?

У шельмуванні парламенту, яке з дивовижною послідовністю проводять журналісти, лояльні до іншої гілки влади, а точніше, до кількох конкретних осіб? Лояльні до догідництва, до непристойності. З такою самою пристрастю вчора служили одному, сьогодні іншому. В цьому — ознака державництва? То, може, й ведучий «7 днів» Вадим Долганов зводив наклеп на націоналіста Ратушного виключно з патріотичних почуттів? Чим не «антикомуністична пропаганда», яка так втішає душі щирих, але не обізнаних у жорстоких реаліях закулісної політики людей?

Найефектніший жест процесу обурення — відмова від подальшої передплати «Голосу України» — з огляду на не «ту» позицію його співробітників. Дуже жаль, але ваше право. Читайте і передплачуйте газети, які «підтримують курс реформ Президента». Можна ще дивитися для «повноти почуттів» перший національний. Можливо, там вас дружно запевнять у «світлі в кінці тунелю», яке час від часу з'являється перед поглядом шановного пана Кучми, а чим ближче до виборів, це приємне марево ще частіше виникатиме перед його внутрішнім зором. Тільки навряд, чи від цього «сплеску уяви» у вас особисто буде можливість жити краще, заможніше, впевненіше, як цього заслуговує той народ, що сім років тому твердо повірив у свою незалежність. Між іншим, більшої дискредитації святої ідеї, ніж зробила це «реформаторська» політика під керівництвом спочатку прем'єра, а потім Президента в особі «особисто дорогого» Леоніда Даниловича, бути не може. І від цього гіркого факту нікуди не дітися, навіть якщо оголосити анафему всім журналістам.

А тепер про «державницьку» позицію Леоніда Кучми, яку автори розгніваних відгуків протиставляють «антиукраїнській» політиці Верховної Ради і парламентській газеті за компанію. Згадайте, хто підписував чорноморські угоди і, таким чином, «здавав» українську територію, хто під час державного візиту до Росії нехтував національні інтереси в обмін на гарантії підтримки на майбутніх президентських виборів? Хто люб'язно прогулювався з «найбільшим другом України» Юрієм Лужковим по Арбату через кілька днів після його «істерично-історичних» заяв у Севастополі? Скажіть чесно, патріотичні мої читачі, у вас не виникло почуття не тільки власного — національного приниження, коли наш Президент, глава нашої незалежної держави, вірнопіддано кидався назустріч навіть не «государю Борису», а його прес-секретареві? Мені особисто було соромно до сліз.

Ви пишете, що я виявляю «неповагу до Президента —гаранта Конституції, уособлення нашої країни, втілення наших символів». Даруйте, це напівсхилена перед Сергієм Ястржембським постать — втілення нашого прапора і гімну? Невисоко ж ви цінуєте українські святині, панове патріоти. А постійно демонстроване порушення Конституції, що на конкретних фактах доводять незалежні від Банкової політики, вчені, журналісти, — це свідчення гарантії Основного Закону? Тоді ви просто наївні до сліпоти.

Так, Президент повинен бути уособленням своєї держави. Повинен! На жаль, нинішній глава Леонід Кучма часто навіть плутає наголос у назві народу, яким він має честь управляти. Уявіть собі, чи таку «милу вольність» пробачили б своєму лідерові в інших країнах або чи наважилася б дружина, наприклад, французького президента, вперто розмовляти англійською мовою? Цього не можна уявити, бо такого просто немає там, де влада і народ взаємно поважають одне одного. Взаємно!

Як давно вже немає у нас і чіткого поділу на демократів і лівих. Також, на жаль. Бо поділ на клани — це набагато заплутаніше, ніж звичне уявлення про «червоних» і «білих». Придивіться хоча б до багатьох нинішніх парламентаріїв: ви можете з чистим сумлінням запевняти принаймні себе, що більшість ваших недавніх кумирів відповідають міркам захисника демократичних, національних ідей? Я, наприклад, не можу. Так само не можу сприйняти за синоніми два явища: «втілення державництва» і «політика Президента Кучми».

... Недавно мені зателефонував з Бердичева чоловік, щиро вражений моїм «відступництвом від ідей», які я «сповідувала на сторінках газети з першого дня її виходу». Ми розмовляли хвилин 15, і мій пильний читач (до речі, колега), так само щиро вигукнув: виходить, ви така сама, як і раніше». Дуже рада, що ви зрозуміли, пане Кондратюк, така. Безпартійною була завжди і нею залишилася: навіть мода на «структурованість суспільства» не вибила мене з переконання, що єдина прийнятна партія для мене — Україна. І тільки тому, що я «не зібралася на іншу Галактику» (як «підозрює» ще один автор листа), мені «глибоко не наплювати», що у ній відбувається.

Я дякую всім, хто в листах і дзвінках не погоджується зі мною «у парламентський спосіб». Дарую і тим, хто намагався образити, оперуючи примітивною лайкою. Не звертаю уваги на анонімні «останні китайські попередження»: гадаю, це просто гарячкували від надлишку «темпераменту». Якщо вам справді небайдуже те, що відбувається в державі, можете обурюватися на здоров'я навіть не «за адресою».

І на закінчення по секрету, тільки між нами. Моїм стабільним, хоч і далеко не щедрим фінансовим джерелом, є газетні гонорари. Оскільки, як ви правильно помітили, я багато уваги приділяю діяльності Президента, вважайте, що мене утримує на плаву в морі тотальної бідності він — Леонід Данилович Кучма.

З повагою,
Людмила КОХАНЕЦЬ,
парламентський оглядач
«Голосу України».
Мал. Анатолія АНДРЕЄВА.

ВИСТУПИ КАНДИДАТІВ НА ПОСАДУ

Виступ народного депутата України Володимира СЕМИНОЖЕНКА *(фракція НДП)*

Шановні колеги!

Шановна Президіє. Я думаю, що справді, повторювати всі аргументи і причини, чому нині ми у такому становищі — це було б занадто. Але все-таки, коли сьогодні йшов до Верховної Ради, подумав: скільки часу ми вже використали. У відсотках — це вже одна двадцята частина того часу з 4 років, який нам відведено. І це у той час, коли ми розуміємо, що стільки треба зробити, особливо враховуючи той потік паперів, який сьогодні йде у вигляді пропозицій до законів з боку Кабінету міністрів, окремих народних депутатів, указів тощо. Коли ми з вами обговорюємо іноді дуже актуальне питання — контроль над виконавчою владою, — то ми вже начебто перебуваємо під контролем виконавчої влади. І думаю, що той ресурс, який ми маємо для обрання Голови, закінчується, тому що ситуація дедалі більше ускладнюється. І сьогодні, безумовно, йдеться не про якість тієї чи іншої кандидатури, а про те, що ми переходимо до якісно нової Верховної Ради. І вона, справді, якісно нова. Не тільки тому, що обрані нові народні депутати, а що це — парламент, який працює за новою Конституцією і в якому ми з вами створили партійні фракції, і вони нині — дуже серйозне джерело всіх подій, що тут відбуваються.

Я думаю, кожній фракції, з одного боку, не хочеться мати, так би мовити, чужий головний біль, коли вибирається представник однієї з фракцій. З другого боку, є ще одна небезпека, коли дуже самостійний спікер почне вести свою гру. І тут дуже важливий критерій — чи то він дуже вдячний, що за нього проголосували, чи дуже невдячний. Я хотів би, щоб від цих критеріїв ми всі разом перейшли на новий рівень розуміння: сьогодні виграш всеткаи полягає в тому, що всі ми маємо почати працювати ще до відпустки, щоб багато чого виправити.

Як сьогодні розблокувати ситуацію? У нас уже зараз вибори перейшли з рангу політики на звичайну арифметику. Ми всі «прораховуємо» голоси: у кого які є, як хто на кого ставить і таке інше. Сьогодні голосування має відбуватися лише тоді, коли ми чітко розуміємо, що саме ми хочемо, кого і яким ми бажаємо бачити в кріслі Голови Верховної Ради. Ми повинні розуміти, що у Голови Верховної Ради вже інші повноваження. І що тут, у стінах ВРУ, створюється нова серйозна інституція — її можна по-різному називати: рада фракцій, рада голів фракцій, тобто ще один дуже важливий орган. Дивіться, що ми зробили. У нас половина парламенту обрана на пропорційних засадах, тобто питання територіального представництва відійшло на інший план. Ми створили для кращого контролю Рахункову палату. Але ми забули, що у нас ніхто взагалі сьогодні не займається проблемами територій — регіонів. А це дуже актуально, бо наші виборці саме в округах, тому доцільно було б мати і окрему структуру, засновану, безумовно, на законодавчому рівні, яка займалася б саме цими питаннями.

Ми бачимо тільки вертикаль у побудові нашої Верховної Ради. Я розумію, коли йдеться про вертикаль виконавчої влади. А щодо вертикалі законодавчої влади, то ми просто говоримо про те, що під нас, так би мовити, не підходить...

Є різні підходи. Ми маємо сьогодні чіткіше бачити горизонтальні відносин не тільки між комітетами. Сьогодні йде змагання, хто більше паперів, так би мовити, «закине» у цей зал: чи Кабінет міністрів, чи окремі депутати. Але врешті-решт починається змагання: чиї законопроекти кращі? Замість того, щоб всі комітети працювали з представниками Кабінету міністрів і, так би мовити, у готовому вигляді поставляли нам ту продукцію, яку ми уже з мінімумом зауважень проводили б у цьому залі й, отже, використовували б час раціонально...

Чому б сьогодні не говорити про інший принцип керівництва

Верховною Радою? Мені це слово не дуже подобається — керівництво... Керувати парламентом не потрібно, а треба організовувати роботу. Але може йтися про принцип «розподільного» керівництва, тобто, коли повноваження навіть Голови і заступників відповідають тим напрямам, за які вони відповідальні. А ми з мінімумом заперечень зможемо перейти до обрання не лише Голови і заступників, а й голів комітетів — це теж наша задача, не розв`язавши якої ми не уникнемо багатьох складнощів...

Я думаю, найбільш серйозні іспити сьогодні тільки починаються. І всі наші проблеми починаються, може, саме з того часу, коли ми обираємо спікера. Основна мета, я думаю, і пропорційні системи виборів — щоби парламент і відповідні фракції змогли брати участь у формуванні уряду — на новому якісному рівні контролювати уряд. Дуже багато чого треба зробити — навіть доходячи до змін в Конституції, коли ми вже почали пропонувати, скажімо, посади ще двох додаткових заступників для того, щоб саме органічно працювати, а не знов вступити в суперечності між гілками влади. Коли ми розуміємо, хто пропонує, скажімо, міністра, а хто затверджує (тобто, Президент затверджує це указами). Я думаю, що Верховна Рада повинна працювати і здійснювати керівництво не за принципами лояльності чи опозиційності. Якщо серйозно підійти саме на концептуальному рівні до поняття «союзник» у самому широкому розумінні, щоб на рівних правах відбудовувалася ця робота — це саме той шлях, що сьогодні потрібний.

Тепер щодо тієї ситуації, яку ми маємо з вами виправляти. Ми постійно, навіть у сьогоднішніх пропозиціях, змагаємося самі з собою. Ми розглядаємо, яка у нас заборгованість у заробітній платі, скільки треба витратити, який дефіцит бюджету тощо. Замість того, щоб опорним словом, з якого ми повинні починати і завершувати всі наші підходи до ефективного законодавства, повинна бути геоекономіка. І якими б ми сьогодні митними бар'єрами й чимсь іншим не відгороджувалися від світу, світова економіка відкрита. І сьогодні йдеться вже не лише про глобальні фінансові потоки, а й про глобальні інформаційні потоки, а це — провідна тенденція.

І, пробачте, якщо ми не почнемо не просто на словах вживати визначення «п'ятий технологічний уклад», а справді його будувати — то нікому не тільки не потрібен буде цей парламент, а взагалі не буде існувати і наша держава.

Чому я думаю, що сьогодні у Верховній Раді можуть відбутися основні події для того, щоб справді перейти до економіки зростання? Як би ми не говорили, наш уряд, варто віддати йому належне, — у ситуації, коли він працює, пробачте, це називається, від відставки до відставки, і змушений планувати свою роботу тільки, ну максимум, до року, тобто до наступного бюджету чи до наступного проекту бюджету — й іншого від нього вимагати зараз просто неможливо. Зміни вже є —останнім часом ми нарешті перейшли (я в цьому брав участь і навіть ініціював) до введення індикативного планування. Але не в колишньому «госпланівському» розумінні, а, справді, в розумінні справжнього індикативного планування. Ми розуміємо, що дуже буде серйозний, і віддзеркалюватиметься на політичному й економічному житті, 1999 рік — рік обрання Президента. Водночас ми маємо з вами найбільший, так би мовити, запас часу: 4 роки мінус 5 %, що ми витратили. І тому саме тут має і може бути той стартовий майданчик, з якого можна почати працювати.

У нас, наскільки я пам'ятаю, за останніх півроку створена тільки одна консультативна рада, що можна створювати за Конституцією, — з питань інформатизації. Скільки таких органів можна побудувати, щоб представники різних комітетів, різних фракцій змогли узгоджувати (щоб потім не було заперечень у залі) все те, що ми хочемо тут започаткувати. Ну, може, це більше для жарту, але коли Людовик XIV призначав першого міністра, він сказав, що це породжує одного невдячного і 99 незадоволених. Я думаю, що і проблема обрання — це мінімізація незадоволених, але в якому розумінні? Щоб досягти рівноваги усіх фракцій: щоб жодна фракція не була в опалі, щоб всі депутати були рівні і всі фракції рівні, не були обмежені у своїх правах.

Ну, а щодо незадоволених, то якщо задоволений зал Верховної Ради, тобто всі депутати роботою — оце і є один критерій для тих людей, які вийдуть сьогодні, завтра чи післязавтра на цю трибуну як кандидати на посаду Голови Верховної Ради.

Я просив би саме під таким кутом зору розглядати сьогоднішній день і цю мою коротку доповідь. Думаю, що основне бажання, якщо воно є, — працювати конструктивно, справді можна реалізувати. Я знаю можливості більшості тут присутніх.

Це найдосвідченіша, найавторитетніша аудиторія України. Адже тут зібралися депутати, яких обрав народ України. Я думаю, якщо ми не зможемо діяти в такому колі — то чого ми в такому разі варті.

Дякую за увагу.

Виступ народного депутата України Валентина ЗУБОВА *(фракція «Лівий центр»)*

Шановна президія, шановні народні депутати!

Насамперед я хотів би подякувати своїм колегам по фракції за високу довіру, яку вони продемонстрували, висунувши мою кандидатуру на посаду Голови Верховної Ради України. Хочу також висловити вдячність і фракції Прогресивної соціалістичної партії за добрі слова на мою адресу та підтримку.

Шановні колеги! Висунення вдруге моєї кандидатури на посаду Голови Верховної Ради є фактично відповіддю на пропозицію депутата Марченка, який два дня тому у цьому залі запропонував фракції соціалістів і селян висунути кандидатуру від Селянської партії, яка, на його думку, буде підтримана значною частиною народних депутатів.

Тому моя поява на цій високій трибуні вдруге є спробою пошуку компромісу, намаганням фракції Соціалістичної та Селянської партій зробити все, щоб припинити парламентську кризу.

Хочу відразу підкреслити, шановні колеги, що я не маю намірів сьогодні виступати перед вами з програмною промовою.

По-перше, тому, що вже мав таку можливість і використав її.

По-друге, тому, що ціную і ваш, і свій час.

І по-третє, тому, що за період обрання Голови Верховної Ради, який занадто затягнувся, з цієї трибуни виступала велика кількість претендентів з надзвичайно цікавими думками та пропозиціями. Тому, на мій погляд, достатньо проаналізувати та систематизувати ці пропозиції, щоб мати найдосконалішу програму діяльності Голови Верховної Ради.

Разом з тим, шановні народні депутати, я хотів би привернути вашу увагу до деяких аспектів нашої діяльності, які, на мій погляд, є принциповими сьогодні. Хочу ще раз підкреслити, що соціально-економічна ситуація в Україні стрімко погіршується, що ми на порозі фінансової катастрофи і в нас просто немає часу на затягнення парламентської кризи, що рахунок вже не на нашу користь і досить швидко падає авторитет вищого законодавчого органу. На жаль, моє минуле звернення до народних депутатів, членів фракції Народного руху, фракції Народно-демократичної партії, фракції Соціал-демократичної (об'єднаної) партії та фракції «зелених», моє звернення та пропозиції щодо співпраці у подолан-

ні парламентської кризи не досягли мети.

І, як наслідок, для України сьогодні надзвичайно важливим є вже не тільки кожен день, а й кожна хвилина. І це не високі слова, не перебільшення. Присутні в цьому залі добре знають, що поки ми півтора місяця безрезультатно обираємо Голову Верховної Ради, в південних районах України розпочалися жнива. Ті народні депутати, котрі обрані по сільських виборчих округах, добре знають, у якому жахливому становищі останнім часом перебуває село. Ці народні депутати повинні пам'ятати, що люди, котрі в неймовірно важких умовах роблять усе можливе і навіть неможливе, щоб, попри всі негаразди, з останніх сил все-таки нагодувати багатостраждальний народ України, ці люди, шановні народні депутати, чекають від нас реальної і, головне, термінової допомоги.

Буквально вчора українські телевізійні новини з пафосом поінформували народ України, що в цьому році очікується врожай у 35 мільйонів тонн зернових. І, до речі, це реальні прогнози. Тобто можемо справді мати непоганий урожай.

Але чомусь ніхто не акцентує увагу на тому, якою ціною досягнуто таких результатів, що отримує селянин за свою самовіддану працю. Чому ніхто не поставить питання: як могло статися, що ще незібраний врожай уже на пні закладено під паливно-мастильні матеріали, гербіциди, запчастини для техніки тощо? Чому мовчать всі, хто знає? А таких людей в Україні досить багато. Що селяни, розрахувавшись за все, знову залишаться без самого необхідного, знову, як і два роки тому, не отримують самого елементарного — заробітної платні.

Де, скажіть мені, шановні народні депутати, в якій ще країні так цинічно ставляться до свого вітчизняного сільгоспвиробника?

Де взагалі межа, за якою байдужість до долі народу переростає у злочин, кримінальний злочин?

Учора до мене приїхали виборці з Тальнівського виборчого округу, де я балотувався кандидатом у народні депутати. І вони привезли листа від працівників Тальнівського молочноконсервного комбінату, продукція якого досить відома не тільки в Україні, а й далеко за її межами. Прочитавши його, я пообіцяв, що обов'язково доведу зміст листа до вашої уваги, шановні народні депутати. І цей лист у мене в руках:

«Шановні депутати! До вас звертаються працівники Тальнівського молочноконсервного комбінату Черкаської області. Сьогодні всі говорять про підтримку вітчизняного виробника, про те, в якій фінансовій скруті цей виробник перебуває. Не виняток і Тальнівський молочноконсервний комбінат. Заборгував він і перед державою, і перед своїми працівниками, і перед господарствами — здавачами сировини. І в цій надзвичайно важкій ситуації керів-

(Закінчення на 5-й стор.).

ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Виступ Валентина ЗУБОВА

(Початок на 4-й стор.).

ництво комбінату шукає шляхи подолання такого кризового становища. Зокрема, комбінат почав проводити закупівлю молока у населення. Але через брак коштів ця надзвичайно важлива, потрібна для оздоровлення виробничої і фінансової діяльності комбінату справа може загинути. Для того, щоб проводити розрахунки з населенням за здане молоко готівкою (оскільки в селах, районах колгоспники живих грошей не бачать роками), керівництво комбінату звернулося за кредитом у розмірі (вслухаймось, шановні друзі) 50 тисяч гривень до районного відділення агропромбанку «Україна», але нам запропонували під цей мізерний кредит поставити у заставу весь комбінат вартістю 9 мільйонів гривень».

Я хочу спитати у всіх присутніх у цьому залі: це є нормальні економічні відносини у державі? Це така підтримка вітчизняного товаровиробника? Це таким чином держава оцінює і шанує сільськогосподарський труд і труд хлібороба? На мій погляд, тут немає особливої необхідності пояснювати.

Усе, що нині відбувається в сфері економічних зрушень у державі, не має ніякого відношення до економічних реформ за їх істотними ознаками, змістом і завданням. Сьогодні мова може йти тільки про цілеспрямовану руйнацію економічного базису суспільства. І, як наслідок, про остаточну втрату економічної незалежності України з усіма вкрай негативними наслідками.

Шановні колеги, завершуючи свій виступ, хочу ще раз звернутися до вас з пропозицією, а, якщо хочете, то і з проханням припинити, врешті-решт, протистояння в цьому залі. Нехай у цьому залі нас об'єднує не любов до Президента, який однією рукою начебто демонструє бажання співпрацювати з Верховною Радою, а іншою робить усе, щоб це протистояння, ця парламентська криза продовжувались і надалі. Нехай усіх нас сьогодні об'єднає почуття відповідальності, високе почуття відповідальності за долю наших виборців, за долю нашої України.

Скажу відверто, шановні друзі, мені надзвичайно прикро і боляче за всіх нас. Невже 440 розумних людей у залі не в змозі знайти спільну мову? Невже всі ми увійдемо в історію як народні депутати, котрі так і не приступили до виконання своїх обов'язків тільки тому, що не зуміли обрати Голову Верховної Ради? І невже не зрозуміло, що якщо це станеться, знову ж буде завдано надзвичайно серйозних моральних збитків на міжнародному рівні як державі, так і всьому народові?!

І, нарешті, невже не зрозуміло, що наш народ не заслуговує на таке? Шановні друзі, є інформація, що Президентом підготовлено вже указ про розпуск Верховної Ради. Причому не про частину Верховної Ради, а про всю Верховну Раду. Повторні вибори відбудуться через рік. Тому я звертаюся сьогодні до всіх присутніх у залі з проханням подумати про відповідальність кожного із нас за долю цієї Верховної Ради і народу України, про вашу персональну відповідальність.

І хочу вірити, шановні друзі, що сьогодні в цьому залі переможуть почуття взаємної відповідальності, бажання служити народові України, людська порядність і взаємне порозуміння.

Дякую за увагу.

Виступ народного депутата України Ігоря КВЯТКОВСЬКОГО *(фракція НДП)*

Шановні депутати!

Шановні виборці!

Ситуація, що склалася у парламенті по виборах Голови Верховної Ради має під собою два підґрунтя: перше — недопущення на цю посаду найбільш реальних опонентів нинішнього Президента на майбутніх виборах 1999 року, і тут режисером виступає Леонід Данилович Кучма; друге — неприхована жадоба лідерів партійних фракцій до ключових посад у Верховній Раді. Цілком очевидно, що ніякого відношення до народу це не має.

Все це є наслідком змішаної системи виборів завдяки чому половина депутатів, які потрапили до парламенту за партійними списками, виборців своїх не мають, а тому і не несуть до наступних виборів ніякої відповідальності перед народом України. А інша половина, що обрана по мажоритарних округах, значною мірою представляє генерацію українського бізнесу, який тільки стає на ноги, а тому, природно, надзвичайно залежить від примхи виконавчої влади, яку очолює Президент, і розправа з Бродським це підтверджує.

І тут не можна не визнати праву Леоніда Кучми, який свого часу казав, що Україна як держава ще не готова до такої системи виборів.

Але сталося те, що сталося.

Є ще один компонент, що присутній у цій залі — впевненість деяких лідерів фракцій і поки що значної частини депутатів у тому, що Президент виконає свої обіцянки і, як би довго не був обраний голова, він розпускати парламент не буде.

Для тих депутатів, хто не знає, що таке слово Президента, наведу два приклади.

Перший. Під час зустрічі з депутатською групою «Реформи», до складу якої я входив, Леонід Данилович після відставки Євгена Кириловича Марчука з посади Прем'єр-міністра клятвенно пообіцяв до вересня місяця, до осінньої сесії, ніякої кандидатури на посаду Прем'єр-міністра не пропонувати. Зустріч відбувалася в один із четвергів червня. І що? Через день, у суботу, до Верховної Ради надійшло подання на прем'єра на Павла Івановича Лазаренка.

Другий приклад. Згідно з Конституційною угодою, яка підписана Президентом Кучмою, ні Верховна Рада, ні Президент не мали права ініціювати референдум по Конституції. Але Леонід Данилович видав указ про проведення референдуму, що привело до відомої «конституційної ночі», яка врятувала Україну від громадянської війни.

Події останніх днів, коли Президент відмовився від закордонної поїздки в зв'язку із кризою у Верховній Раді, показали, що ми

стоїмо перед реальним розпуском парламенту. І навіть якщо цей хід мав іншу причину, то він привів Президента до необхідності приймати рішення про такий розпуск в найближчі дні у разі необрання Голови Верховної Ради.

Інакше народ України сприйме таку бездіяльність як нездатність Президента покласти край цьому божевіллю. А відмову від закордонної поїздки — не для наведення порядку у державі, а щоб не втратити контроль над блокуванням роботи Верховної Ради. У будь-якому випадку ситуація склалася не на користь Президента.

Продовження парламентської кризи призведе до руйнації економіки завдяки указам, які підписані Президентом. Тому головна вина у погіршенні економічної ситуації ляже на Кучму.

Указ про розпуск парламенту призведе до консолідації парламенту проти Президента по кількох причинах. Український бізнес ще одні парламентські вибори не витримає, він майже повністю виснажений. І кожний бізнесмен-мажоритарник це чудово розуміє. Крім того, ні соціал-демократична партія, ні НДП, ні зелені, ні прогресивні соціалісти у майбутньому парламенті представлені не будуть. Вони на цих виборах ледь пролізли, а на наступних ніхто не проголосує за тих, хто постійно блокував роботу парламенту, або займався демагогією. А за цими партіями також стояли великі гроші, яких іще на одні вибори просто не вистачить.

Лівим грошей не треба. Вони в опозиції до влади і тільки завдяки цьому пройдуть до наступного парламенту, а з урахуванням поглиблення економічної кризи — завоюють абсолютну більшість.

Все це призведе до того, що на посаду Голови Верховної Ради все одно буде обраний один із тих, хто протистоятиме Президенту на майбутніх президентських виборах. Якщо це буде представник лівих сил — Симоненко чи Мороз, нинішній Президент має шанси попасти у другий тур. Якщо центрист — Лазаренко чи Медведчук, або представник Руху Костенко, Леонід Данилович не попаде навіть у другий тур.

Чи є вихід ?

Очевидно, що лідери фракцій протягом цього часу довели свою повну неспроможність приймати будь-яке узгоджене рішення, якими б фразами вони не прикривалися: чи то про «пакет» чи то про «рейтинг».

Між ними таке узгодження взагалі неможливе, бо вони керуються тільки власними амбіціями. Крім того, деякі з них просто панічно бояться втратити свій скомпрометований власною політичною нездатністю авторитет і відчайдушно намагаються зберегти практику, яка повністю не виправдала себе, — збирання бюлетенів від членів своїх фракцій.

Але з кожним днем, з кожним часом все більше депутатів усвідомлюють, що лідери тримають їх за дурників, все більше з них відмовляються від принизливої ролі коридорних хлопчиків, яку, на жаль, вони обрали для себе самі. Якщо цього не відбудеться, то я першим підтримаю будь-які дії Президента по розгону парламенту, бо абсолютно переконаний, що таким людям в парламенті робити нема чого.

Дякую за увагу.

Виступ народного депутата України Олександра ЄЛЬЯШКЕВИЧА *(фракція «Громади»)*

Шановні колеги!

Я прошу уваги.

Я дуже хотів би, щоб усі усвідомили серйозність моменту, в якому перебуває країна. Усвідомили, що Верховна Рада існує не сама по собі, не ізольовано від суспільства, а існує в нашому суспільстві і повинна показувати своєю роботою конкретний приклад того, як треба діяти в державі.

Президентові України дуже вигідна ситуація, коли парламент — Верховна Рада — виступає в ролі недієздатного органу. Органу, який не в змозі вирішити дуже просте завдання — обрати своє керівництво. Не кажучи вже про прийняття відповідних необхідних законів. Ситуація ця штучно підігрівається, її штучно зрежисировано, і робиться все для того, аби ця ситуація тривала якомога довше. Щоб винести на референдум питання про внесення змін до Конституції України для того, щоб Верховна Рада втратила ті свої повноваження, які на сьогодні вона має. І справді, у такому випадку, коли Верховна Рада нинішнього скликання не здатна показати приклад високоефективної роботи, матимуть рацію наші громадяни, якщо вони винесуть ті рішення на референдумі, які будуть безперечно не бажані для депутатського корпусу.

Я хочу, щоб усі ті, хто тут сидить і зліва і справа, усвідомили свою історичну відповідальність. Я хочу пояснити радіослухачам, засобам масової інформації, всім тим, хто ще не розібрався, що в нас відбувається, чому виходить саме так, як виходить. Річ у тім, що є певні кандидати і з лівої, і з правої частини парламенту, які дуже хочуть стати Головою Верховної Ради. Дуже хочуть, але відчувають, що в них не вистачає сил і можливостей для вирішення цієї проблеми. І саме через те, що вони самі не в змозі отримати потрібної кількості голосів, вони втягують сесійний зал у безплідні дискусії. Цьому сприяє і позиція адміністрації Президента, яка штучно нав'язує відомий сценарій дискредитації та нейтралізації парламенту. Цьому сприяє й те, що деякі політичні лідери, які пройшли за списками партій, а не по мажоритарних округах, не відчувають своєї відповідальності

перед конкретними виборцями і готові грати в ці ігри дуже довгий час.

Створюється таке враження, що гра під умовною назвою «Вибери мене» стала вже метою роботи нашого парламенту. Більше того, у період обрання, на жаль, політичні лідери подали приклад недотримання домовленостей, приклад своєї неефективної роботи, неспроможність домовитися і показали приклад того, як не треба діяти політичним лідерам. І якщо депутати погодяться на роль статистів і все віддадуть на відкуп рішенням узгоджувальної ради фракцій, тоді ми приречені на поразку.

Якщо народні депутати України, особливо ті, хто пройшов по мажоритарних округах, все-таки змусять керівників своїх фракцій приймати відповідальні рішення і ми сьогодні в сесійному залі шукатимемо компроміс, шукатимемо кандидатуру Голови Верховної Ради, то тоді ми зможемо знайти вихід із безвихідної ситуації.

Я прошу зрозуміти, що та чи інша кандидатура, пропонована тією чи іншою фракцією, певною мірою не влаштовує решту представників протилежного політичного табору. Тому треба знаходити компроміс. Необхідно, щоб виходили в чесний бій, на чесні вибори представники лівого і правого крила для того, щоб їх представники змогли забезпечити нормальний хід проведення виборчого процесу.

Я ж спробую сьогодні знайти форму компромісу за такою схемою. Я пропоную, у разі мого обрання Головою Верховної Ради, посади заступників представникам від Комуністичної партії і від Народного руху України, тих політичних фракцій, які все-таки розуміють, що на них чекає серйозна політична перспектива, і вони не будуть діяти на догоду тим чи іншим кон'юнктурним ідеям з вулиці Банкової.

Я хотів би, щоб представники і комуністів, і Народного руху України назвали своїх кандидатів на посади заступника Голови Верховної Ради. І якщо мене оберуть Головою Верховної Ради, я готовий постійно вносити ці кандидатури в пакеті для того, щоб вони були проголосовані сесійним залом.

Стосовно представників решти фракцій (а, на жаль, зараз усе відбувається у формі торгів, замість того щоб на перший план ставити державні інтереси), то їх інтерес можна врахувати під час формування керівництва тих чи інших комітетів.

Я готовий розглядати ці пропозиції, якщо мене оберуть Головою Верховної Ради, якщо ж виникне інтерес до цього моменту, я готовий приступити до цього процесу раніше.

Дякую.

Виступ народного депутата України Олександра МОРОЗА (фракція «Лівий центр»)

Шановні колеги-депутати, шановні радіослухачі!

Вже два місяці тривають дискусії у парламенті, і вони вже викликають у суспільстві і подив, і осуд. Проте я підтримую, в даному випадку, думку Івана Плюща, висловлену ним кілька днів тому, що це не безпідні для суспільства дні. Відбувається надзвичайно важлива і складна процедура формування шляху, яким ітиме далі держава. Чи буде у нас диктатура, чи все-таки буде демократія?

І от парламент — це якраз те місце, де відбувається перехід кількісних перемін у якісні! Якщо вдасться відстояти демократичний процес, значить, є перспектива для держави. Якщо не вдасться, то ми на багато десятків років підемо іншим шляхом, перетворимося просто на мафіозну кланову державу з усіма наслідками для людей, найперше — для чесних людей.

Надзвичайно серйозний момент. І тому я хотів би, щоб люди з терпінням до цього ставилися і не збивалися на той легковажний тон, який звучить інколи сьогодні і з екранів телебачення, і з вуст високих посадових осіб, які починають поплескувати парламент по плечу, і з боку окремих коментаторів, які відпрацьовують свої срібняки.

Що відбувається конкретно у нашому залі? Хочу сказати, що причина нинішньої ситуації — не в змішаній системі виборів, як хтось намагається те пояснити. І навіть не у принципі структуризації парламенту по фракціях на партійній основі. Не в тому причина. Адже тоді, коли всі депутати обиралися за мажоритарною системою, вони були так само залежними, як і нинішні мажоритарники: три тижні вони просто боялися брати бюлетені, бо їм сказано було: «Не чіпай, бо як візьмеш бюлетень, то матимеш неприємності, з усіма наслідками для твоїх близьких», — і тому подібне.

Сьогодні ситуація змінилася, змінилася форма впливу. Тепер ус складають докупи бюлетені, і перед голосуванням, ще до того, як лічильна комісія піде підраховувати голоси, депутати знають, хто, як, за кого проголосував. А більше сам депутат не знає, бо він просто змушений, узявши бюлетень, виконавши своє процедурне право, передбачене Регламентом, далі здати його достойнику від групи, фракції абощо, щоб потім уже в сумі можна було координувати: вистача голосів —не вистача голосів. Він навіть не бере участь у голосуванні, бо не знає, хто за нього голосує. Це стосується, на жаль, і мажоритарників, і тих, хто обирався за партійними списками.

Кому це вигідно? Питання корінне. Кажуть, вигідно Президенту. Частково — можливо, адже це зв'язано з виборами наступними, але це дрібниці порівняно з іншими інтересами, тому що інтерес Президента як вищої посадової особи, як будь-кого із нас, — це тимчасовий інтерес, він не має великого значення для держави. Тим більше нейтралізувати його можна було багатьма способами: або, наприклад, провести вибори одночасно і в парламент, і Президента; або передбачити вибори, скажімо, Президента на один строк; й інші є нюанси, я просто не хочу займати вашого часу, але мова йде про те, що є там інтерес, звичайно. Тільки не Президент сам керує всіма цими процесами.

Відстоюється зараз багато більший інтерес. Він тільки реалізовується через можливості Президента і його оточення. І оті укази, про які сьогодні вже говорили Ігор Васильович Квятковський і Валентин Сергійович Зубов, — тільки форма реалізації того інтересу. Бо йдеться про транзитний потенціал України, транзитні можливості. Йдеться про продуктопроводи, про нафто- і газосховища, про підприємства стратегічного значення для безпеки, економічної, перш за все, безпеки України. Йдеться про землю, щоб перетворити її на товар і в такий спосіб вона перестане бути власністю народу. Це абсолютно ясні, зрозумілі речі.

І треба, звичайно, щоб парламент не заважав цьому процесові. А тому важливо, щоб він не працював. Тому обраним буде лівий, правий, центрист — це великого значення не має. Треба, щоб він був нейтралізований. Або щоб був обраний такий голова, який залежатиме від однієї, двох, трьох груп депутатів чи кількох людей. І тоді він буде зв'язаний, він не буде самостійний, не матиме своєї позиції, бо буде зобов'язаний перед кимось.

Або треба, принаймні, не обирати головою парламенту людину, яка не дозволятиме всього цього, бо тільки парламент може не дозволити остаточно розтягнути державу.

Чому таке може бути? Я, виступаючи перед вами, вже казав, що певне протистояння між гілками влади у попередні роки відбувалось не випадково, відбувалось, зокрема, і тому, що саме я був Головою Верховної Ради. Це так. Але чому такий незручний цей саме претендент на посаду голови? Тому, що він не зовсім вписується у запроваджену систему управління, ним не можна керувати так, як можна керувати іншими. Бо мені нічого боятися — я не засновник банку, в мене немає акцій в інвестиційних фондах, компаніях, я не набудував дач, не розбазарив бюджетні кошти: нема за що взяти. Ви розумієте? Якби це все було, то все було б уже давно відомо, і вже б водили, так би мовити, на повідку, як багатьох намагаються водити в державі.

Тому невигідний такий голова парламенту — він незручний, а незручний — значить, небезпечний. Тож і ведеться відповідна кампанія, відповідна агітація.

Я хочу сказати так: результат виборів відомий наперед. Я знаю, який буде результат. І ви знаєте, який буде результат. Всі знають, для чого це робиться, яка схема відпрацьовується далі.

Відпрацьовується схема зараз така: «спалити» Мороза, далі висунути, умовно кажучи, Костенка, щоб було підтверджене моральне зобов'язання, що, скажімо, у кількох фракціях дотримується.

І навіть не про Медведчука йдеться, який буде наступним висуватися. Бо у нього інші умови для того, щоб вирішити цю проблему. Але я хочу сказати, що і його «мали на увазі», бо зовсім інша схема запропонована. І Володимир Філенко знає, чого посміхається: тому, що все розплановано вже інакше. Треба, щоб ця партія, яка за певним режимом сприяння прийшла у парламент, реалізувала свої потенції чи свої претензії на владу.

Я розумію, для чого це робиться. І я маю сьогодні всі підстави зняти свою кандидатуру. Але знаю, що тоді я ставлю в дуже незручне становище того ж самого Олександра Єльяшкевича, який учора закликав усіх до розуму, до усвідомлення: люди добрі, що ж ми робимо! Ви ж бачите, Єльяшкевич правду вчора казав, і Квятковський сьогодні те ж саме повторив, і всі ж ви це знаєте. Але ви маєте, кажуть, почуття моральної відповідальності.. Перед ким?

У передвиборній кампанії я пройшов 180 зустрічей у 22 областях України. І от я розумію, що в мене моральна відповідальність перед тими людьми, які сотнями приходили в холодні клуби, перед людьми, які по три роки не одержували заробітної плати, і я обіцяв іти назустріч їхнім прагненням. І ви ж це саме робили. Але ви сьогодні один з одним, маючи моральні зобов'язання, виставляючи ці моральні зобов'язання як заставу перед іншими особами, колами, людьми, інтересами, із-за меж держави в тому числі, — ви сьогодні потрапили в патову ситуацію.

Тому я розумію, що треба змінювати процедуру голосування. Зміст її повинен зводитись до того, що домовленості між фракціями можуть бути. Контролюватися вони можуть, але депутат не повинен бути приниженим контролем за тим, як він голосує. Він постійно відчуває за собою наглядача, який ходить за ним. Це табірний режим, це не режим парламенту. Цього не повинно бути ні в лівих, ні в правих, ні в центристів, ні в позафракційних депутатів. І от коли ми дійдемо до такої ситуації, то зможемо обрати голову. Він буде зобов'язаний всьому парламенту, а не якійсь групі чи окремим депутатам.

Якщо ми цього не зробимо, значить, ми просто не піднялися ще на рівень тої потреби, яку сьогодні диктує нам суспільство, яку час наш, етап розвитку України диктує.

Тому я, закінчуючи своє вступне слово, хотів би, щоб ви добре з'ясували, яка перед вами, перед кожним з нас, переді мною місія. Або ми забезпечимо все-таки поступ до демократичної держави, або закладемо основи кланового управління мафіозної державі, диктатури, і вона тяжко відіб'ється і на авторитеті кожного, і на авторитеті парламенту, і заведе Україну в нікуди. Я хотів би, щоб ми всі розуміли, що ми робимо сьогодні, у ці дні.

Виступ народного депутата України Сергія ПЕРЕСУНЬКА (фракція СДПУ(о)

Шановна президіє!

Шановні депутати, шановні виборці!

Я хочу відразу подякувати членам нашої Соціал-демократичної фракції за надану мені честь і можливість виступити зі своїми, можливо, суб'єктивними думками і пропозиціями щодо ролі Голови Верховної Ради, щодо ролі самої Верховної Ради в контексті реформування економіки і самого суспільства.

У своєму короткому виступі я хочу привернути вашу увагу до ролі закону, його значення і важливості в наших перетвореннях, в трансформації власності.

Криза влади — починаючи з влади села, селища, міста, району, області та республіки в цілому, криза економіки — промисловість, сільське господарство, криза платежів, криза фінансової системи, інфляція, безробіття та малозабезпеченість, голод і все, що є найгіршого в нашій державі — все це лише результат. Це результат, на перший погляд, простої проблеми — відсутності необхідної кількості юридично грамотних законів. Відсутності правил гри, які ефективно регулювали б правовідносини в економіці, в органах влади, в суспільстві в цілому. І нинішня парламентська криза — це також результат недосконалості тих нинішніх законів, які регулюють вибори Голови Верховної Ради.

З проголошенням незалежності України розпочався новий етап її розвитку — період корінних перетворень у всіх галузях суспільного життя, для якого головним питанням став процес формування нової ринкової економіки, розбудови Української держави як демократичної, соціальної і правової. Необхідність правового забезпечення курсу на ринкову економіку зумовило реформування передусім законодавства України.

Нині ми всі в один голос говоримо про зміни, про реформи, про ринкову економіку, про ефективну владу і таке інше. Ми всі хочемо ліпшого життя собі і своєму народові. Але вже 8 років багато говоримо, а робимо дуже мало. І незважаючи на це, все рівно постійно робимо по-своєму, вчимося на своїх помилках, а рухаємося вперед тільки методом «тику» — спроб і помилок.

Денонсувавши договори з Росією та Білоруссю про утворення Радянського Союзу, ми стали самостійною державою. Але що значить стати самостійні і незалежні? А це означає, що ми стали вже на другий день незалежності жити за своїми законами, за своїми правилами гри. А були вони в нас? Звичайно, ні.

Проголосивши незалежність, ми одночасно повідміняли сотні законів СРСР, тисячі інструкцій та інших нормативних актів, які регулювали всі сфери нашого життя, і, в першу чергу, ті закони, які регулювали питання органів влади і економіки.

Ми також пішли на міжнародний ринок, не вивчивши його правил гри, не написавши свої правила і не навчившись ними користуватися. Але ми не можемо навіть добре огризатися і захищатися, не кажучи вже про рівноправне партнерство.

В основному, після розпаду Союзу у нас діяли лише закони кримінального і цивільного кодексів, кодексу про шлюб і сім'ю, процесуальні закони. В економіці склалася ситуація, подібна до тієї, яка запанувала б на вулицях наших міст, коли б одночасно були відмінені правила дорожнього руху, зникли б світлофори на перехрестях, розмітки на дорогах, не стало б регулювальників, працівників ДАІ. Уявіть, що на Бессарабському перехресті збираються сотні автомобілів, пробки, які розвести неможливо. Кожен водій поспішає, кожному потрібно проїхати першим, у кожного на те свої причини. Хаос на дорозі. Коли немає писаних правил, починають діяти неписані, панують закони джунглів — хто сильніший, той і правий. Крутий Міша на крутому автомобілі разом з групою «своїх» автоматників швидко роз'яснює, хто і коли проїжджатиме перший.

Я навмисне гіперболізую ситуацію — щось схоже діє в економіці нашої держави. Відсутність необхідної кількості законів, законів юридично грамотних і справедливих, привела до розхитування, до великого люфту затрат в економіці, у владі, спричинила інші негаразди.

Згідно з сучасною світовою практикою економіку в кожній державі регулює більше тисячі законів. Це закони у сфері фінансів, банків, промислових підприємств, архітектури, малого і середнього бізнесу, монополізації, державної і приватної власності, трастів, сільського господарства, шляхів, транспорту, екології, оперативного управління, міністерств і багатьох інших.

Коли така кількість законів прийнята, коли ці закони працюють, — а працюють вони тоді, коли вони юридично грамотні і максимально справедливі, а значить ефективні, — тоді ефективно працює і вся система економіки. За таких умов вона максимально ефективна і її ККД найвищий.

Я хочу, що ми всі запам'ятали, що ефективність економіки не залежить від форми власності на засоби виробництва.

Ті, хто твердить, що тільки приватна власність на засоби виробництва приведе до повного благополуччя —не праві.

Ті, хто твердять те саме про державну власність, також не праві.

Наприклад, відсутність приватної власності на землю в Голландії і в той самий час найвища в світі ефективність сільського господарства.

Ефективність економіки залежить не від форми власності. Ефективність економіки передусім залежить від кількості і якості законів, що регулюють всю економіку.

Це єдино правильний шлях. І від того, як швидко ми створимо повноцінну законодавчу базу, залежатиме благополуччя народу України. Tertium non datur.

Або швидко нам сформована правова база, або хаос в економіці, в державі і довгий шлях в десятки років до успіху. Третього не дано.

Але на сьогодні ми не маємо і 300 законів, які регулювали б економіку. З тих, що прийняті, практично, кожен недосконалий, а значить бракований і неефективний, працює погано.

Прийняті закони подібні до 300 новеньких «Жигулів», що стоять під вікнами будинку. Всі 300 тільки з заводу, всі нові, і всі — автомобілі. Але в одному немає колеса, в другому — двигуна, в третьому — свічок, у четвертому — мосту. І так далі, і так у всіх. Є автомобілі, ми їх бачимо. Ось вони. Але не працюють, бо з браком. Так і прийняті нами закони. На підтвердження бракованості законів свідчать більше тисячі внесених до них поправок. Постійне «ремонтування» їх тільки доводить правильність моєї думки.

Я назвав би такі основні недоліки чинного законодавства:

— невизначеність пріоритетності в прийнятті законодавчих актів;

— величезна кількість змін та доповнень до законів;

(Закінчення на 7-й стор.).

Виступ Сергія ПЕРЕСУНЬКА

(Початок на 6-й стор.).

— відсутність цілісної державної програми розвитку законодавства;

— нестабільність та внутрішня суперечність законодавчих актів;

— диспропорція у співвідношенні законів і підзаконних актів;

— недостатня наукова обгрунтованість великої частини законодавчих актів;

— декларативність і безадресність, відсутність у багатьох законах механізму реалізації.

Наприклад, прийнято певну кількість законів з роздержавлення, приватизації об'єктів державної власності. І жодної наукової розробки з державної власності в Україні, з її реформації, трансформування на приватну.

Це в той час, коли державна власність у розвинених країнах становить великий відсоток від національного багатства.

Так, у Великій Британії доля державної власності становить — 47%, у Франції — 41%, Швейцарії — 43%, Швеції — 45%. Дивні країни, дивні народи. Потрібно —приватизують, потрібно — націоналізують власність. І жодних революцій і крові.

Таку ситуацію маємо і з законами про органи влади. За вісім років прийнято шість законів про місцеві органи влади, про представника президента, про адміністрації і т. д. Закони не продумані, а значить недосконалі, неефективні, бо з браком. Це факт. І результат поголовного правового нігілізму в нашій державі —повного неприйняття законів як механізму регулювання, як гаранта стабільності і розвитку.

Я хочу ще раз нагадати слова Арістотеля, юриста і філософа: «Благополуччя держави залежить від законів». Геніальні слова геніальної людини. І ті держави, громадяни яких зрозуміли це, швидко виходять з криз, швидко будують свої демократичні суспільства, розвинені й ефективні економіки.

Коли-небудь ви замислювалися над тим, чому Західна Німеччина жила краще за Східну. Німці і там, і там. Чому різниця між Північною і Південною Кореєю така, як між небом і землею? Північна з голоду пухне, а Південна нам автомобілі допомагає робити. А народ той самий. Чому китайці Китаю живуть у десятки разів гірше, ніж китайці Гонконгу? Чому землі Північної Америки, США, Канади, частини Африки (ЮАР), Індонезії, Австралії і багатьох інших частин світу і країн, ставши колоніями і протекторатами Англії, Франції, Німеччини, починали швидко розвиватися і багатіти? А відповідь до болю проста, що навіть не віриться. Річ у законах, у різниці між ними. В одних країнах вони справедливі, коли суб'єкти правовідносин в усіх сферах життя перебувають у рівних умовах, мають рівні права, однакову відповідальність, рівні можливості, певні пільги. У других — навпаки. В одних країнах закони стимулюють успіх, бажання працювати, заробляти, створювати власний бізнес, чесно платити податки. В других країнах закони пригнічують інтерес до праці, відбивають прагнення до власного бізнесу, пригнічують людину, знижують її коефіцієнт корисної дії, змушують ховати прибутки в тінь.

У результаті одна країна процвітає, розвивається, а друга — регресує, відстає, банкрутує.

Наведу приклад із нашої з вами історії. Давайте згадаємо теплий і м'який, ще ніжний і рожевий 1986 рік. Верховна Рада СРСР приймає закон «Про підприємства». Пам'ятаєте? Згідно з ним ми почали вибирати директорів заводів і фабрик. Вибрали.

До цього дня вся власність у Союзі була державною. Керівники заводів і фабрик через Раду міністрів, через міністерства і комітети своїм призначенням отримували право на оперативне управління цим майном. Із відповідним контролем за ним.

Після виборів ці керівники формально перестали підпорядковуватися вищестоящим керівним органам державної влади.

Які, в свою чергу, формально втратили контроль за вибраними.

Колективи цих заводів і фабрик у цьому законі не отримали реального механізму контролю за своїм вибраним керівником. І він фактично одноосібно (або зі своїм найближчим оточенням) почав розпоряджатися державною власністю в дуже великих розмірах.

Він фактично сам почав вирішувати питання оплати, ціноутворення, основних фондів, засобів виробництва, виробленої продукції.

У результаті продукція пішла через створені малі підприємства, пішла вже на сторону, а не постійним її отримувачам. Почала йти ешелонами на Захід і Схід за демпінговими цінами.

Через це було порушено сталі зв'язки, договори, плани і планування. Почали працювати з перебоями підприємства, зникли з прилавків товари, зростали ціни.

Одним юридично неграмотним законом водночас ми розпочали руйнувати економіку на 1/6 частині земної кулі.

І ось ми, здається, нормальний народ, нормальна держава, відмінивши закони СРСР, не почали терміново, за 2 — 3 роки, створювати закони, а почали говорити про те, що потрібні реформи, зміни і не більше.

Країни СНД мали унікальну можливість за короткий термін, а він залежав тільки від самих народів, перейти від тоталітаризму до демократії, від однієї до іншої формації. Ми цей шанс дружно втратили.

А схожі приклади в історії людства були. Імператор Наполеон, навівши в своїй державі адміністративний порядок, керуючи країною, ніяк не міг підняти її економіку. Тільки після того, як кращими юристами Європи були створені закони і зведені у так званий кодекс Наполеона, економіка Франції рвонула вгору. Через 3 роки темпи розвитку Франції були найвищими в Європі.

Томас Джефферсон, готуючи першу в світі Конституцію і створюючи державу — США, говорив про те, що тільки через справедливі і стабільні закони можна побудувати могутню і багату державу. Американці й канадійці, взявши за основу випробувані, сталі і юридично грамотні закони своєї метрополії, швидко підняли рівень життя своїх держав.

Нам, homo sapiens, не потрібно винаходити велосипед, не потрібно блукати 40 років пустелею, а швидко створювати законодавчу базу для України.

Всі ми маємо зрозуміти пряму взаємозалежність законодавчої бази і нашого процвітання. Терміни залежать від нас самих.

З головного — законів, їх необхідно прийняти близько 700. А ті, що є, мусимо відшліфувати, а то й переписати. Як це робити — ось головне питання. Треба подумати, як це зробити швидко й ефективно.

Я наведу всього один приклад того, як не слід було робити.

Увесь цивілізований світ і, в першу чергу, найрозвиненіші країни, в тому числі і вся Європа, методом проб і помилок сотні років шукали найефективніший спосіб інвестування своїх економік за рахунок своїх громадян. Знайшли. Застосовують. Кращого немає. Це трасти.

Ми почули дзвін, та не знали, де він. І споганили на десятки років саму ідею трастів. А споганили тим, що «запустили» трасти без жодного закону про ці самі трасти. У Франції 12 законів, в Англії — 8, у Канаді 11 законів регулюють роботу трастів. В Україні один, на підвіконні написаний, Декрет про трасти. Потім другий. Юридично недосконалий і несправедливий. Коли, через скільки років ми переконаємо своїх громадян, що це найефективніший спосіб вкладання грошей в економіку, що це один з найефективніших важелів побудови народного «капіталізму» або демократичного соціалізму?

Не створивши терміново правову базу, ми не маємо жодних шансів вийти з кризи. Поки не буде правових ефективних гарантій інвесторам, інвестицій і зарубіжних, і своїх ми не побачимо.

Поки не буде більше прав, гарантій і свобод виробникові, він не підведеться, не буде розвиватися.

Поки не буде стабільних і справедливих законів, не буде ефективних органів влади всіх рівнів.

Поки не буде чітких, стабільних і зрозумілих законів, не буде фактичного розподілу влад, нормально не діятимуть суд, уряд, Президент і Верховна Рада.

Я вже не говорю про державний рекет, порожній бюджет, свавілля в судах, прокуратурі, міліції, про безправність громадян, затурканість селян, безправність робітників на своїх підприємствах і т. д.

Пропоную наступний шлях напрацювання законодавчої бази:

1. Терміново приймати концепцію розвитку законодавства в Україні.

2. Змінити неефективний механізм прийняття законів. Для цього:

— всю законодавчу роботу необхідно зосередити в парламенті;

— разом з Президентом України розв'язати питання про залучення на термін до 2 років постійної роботи для законодавчої роботи близько 100 кращих юристів —професіоналів з відповідних галузей права. Створивши для цього відповідні умови;

— ввести в Верховній Раді штатну посаду прокуратора з відповідним штатом і апаратом. В обов'язки якого входитиме одне-єдине основне — бути офіційним опонентом по кожному законопроекту. Призначити на цю посаду висококрофесійного юриста.

— зосередити 90% роботи по законопроектах в комітетах;

— у день приймати 1—2 закони.

Тільки такими методами і темпами ми зможемо максимум за 2 роки прийняти необхідну велику кількість юридично грамотних, а значить, ефективних законів.

Це перша із двох умов, необхідних для відродження України. Наступна полягає у тому, щоб визначити на національному рівні об'єднавчої ідеології. Я вважаю, що нею може бути тільки соціальна демократія. Вона пройшла випробування в десятках країн світу і підтвердила свою універсальність і ефективність.

Це єдина ідеологія, яка має 2 сторони: і праву, і ліву.

Тому що зліва ми за справедливість, солідарність, соціальний захист, рівноправ'я, право на працю та таке інше. Де в центрі стоїть людина з усіма її проблемами.

Справа — за ефективну, регульовану ринкову економіку, за стримке зростання виробничих сил, за демократизацію і лібералізацію економіки.

Якщо ідеологія більше з лівим ухилом, значить, приходить занепад виробництва.

Якщо ідеологія більше з правим ухилом, то дуже швидко відбувається розшарування людей на бідних і багатих, і завжди настає та межа, коли постає питання про перерозподіл власності, а це — революція і кров.

Соціальна демократія має дві урівноважені сторони, що веде до благополуччя і багатства держави.

Ці дві рівносильні сторони — як два крила у птаха. І тому нині Соціал-демократична партія в Україні подібна до молодого, красивого білого і сильного лебедя, який в сонячний день, змахнувши могутніми крилами, злітає з синього плеса на тлі зелених верб у блакитне небо.

Він тільки відривався від води. Йому ще тяжко. Але всі ми знаємо, що природа візьме своє, що він злетить, що за ним майбутнє.

І тому я вважаю, що ідеологія соціальної демократії й ефективна правова база — це два крила для злету України, це ці два крила, розправивши які, Україна стане однією з найбагатших країн світу. Наша Україна, моя Україна. Я в це вірю, я в цьому переконаний.

Дякую за увагу.

Рейтинг

«Тільки не Кучма»

ЯК МИ ВЖЕ ПОВІДОМЛЯЛИ, наші кореспонденти в усіх областях України провели опитування. Респонденти мали відповісти на два запитання: «Кого ви хотіли б бачити на посаді Голови Верховної Ради України?»; «Кого ви хотіли б бачити переможцем на президентських виборах 1999 року?». Результати опитування на перше запитання ми опублікували 23 червня ц. р. — «Ви обіцяли бути чесними». Сьогодні подаємо рейтинг претендентів на президентське крісло.

Зауважимо, редакція не пропонувала респондентам, так би мовити, список імовірних кандидатів. Цей список уклали самі виборці. Хоча 16,25 відсотка опитаних не змогли ще назвати «свого» президента. Утім, до цього відсотка ми внесли й відповіді тих респондентів, котрі були досить лаконічні: «Тільки не Кучма...» Таких близько половини з тих, хто ще не визначився конкретно. Ось якими коментарями супроводжували респонденти своє «не знаю».

Водій: «Президентом — кого завгодно, тільки не Кучму. Це випадкова людина. Ми з ним уже заїхали...»

Підприємець: "Не знаю, але не Кучму. Ним керує апарат".

Економіст: «Леонід Данилович не пройде. А от якби я була Президентом...»

Та, за результатами опитування, **Леонід Кучма — на третьому місці. Йому віддали перевагу 8,9 відсотка респондентів**. Найвиразніше, мабуть, висловив думки прихильників нинішнього Президента заступник міського голови з Хмельниччини: «Часта зміна людини на посаді президента користі не дає. На президентів не вчаться. А Леонід Данилович тільки починає розумітися на державницьких справах...»

Що ж, за такою логікою прихильників нинішнього глави держави згодні терпіти доти, доки Президент сповна не оволодіє «курсом молодого президента». Та, мабуть, таких терплячих громадян у країні мало. Більшість прагне змін. І пов'язує їх із... дової загадковою особистістю — **Євгеном Марчуком. Йому віддали перевагу 16,2 відсотка опитаних**. Та цьому лідерові, так би мовити, дихає в потилицю популярність відомого політика — **Олександра Мороза. Він за нашим рейтингом здобув 15,6 відсотка голосів.**

На четверте місце респонденти поставили Павла Лазаренка — 6,4 відсотка. Впритул іде **Петро Симоненко — 6,25**. Список політичних лідерів, котрі ще не були президентами держави, замикає банкір **Віктор Ющенко —5,6 відсотка опитаних** бачать його переможцем на президентських виборах 1999 року.

Щодо **Леоніда Кравчука, то він, за рейтингом, подолав чотиривідсотковий бар'єр**, майже так само, як об'єднана соціал-демократична партія на парламентських виборах...

Підбиваючи підсумки опитування, не можна не звернути увагу на досить оригінальні тандеми, котрі утворюються, коли респонденти називали «своїх» **голову парламенту і президента**. Ось, приміром, відповідно, **Симоненко — Мороз; Кравчук — Марчук, Кравчук — Кучма; Плющ — Мороз** і навіть **Мороз — Кучма.** А приблизно **два відсотки** респондентів, судячи з їхніх відповідей на два запитання, **бачать усе-таки посаду голови парламенту трампліном до президентських виборів**. Серед прізвищ, названих кандидатами і на посаду голови парламенту, і на посаду Президента, — **Леонід Кравчук, Іван Плющ, Петро Симоненко, Олександр Мороз, Павло Лазаренко.**

Та, попри всі ці розкладки, **1,4 відсотка наших респондентів уважають, що інститут президентства в Україні треба скасувати**. Приблизно стільки ж опитаних віддали перевагу на цій посаді таким яскравим жінкам, як **Наталія Вітренко** та **Юлія Тимошенко**. Їх навіть називають у згадуваних уже тандемах. Та, здається, що пропозиції і про скасування інституту президентства, і про матріархат на владному олімпі однаково нереальні, як і сам тандем. Хоча в Конституції про це нічого не сказано.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про оподаткування операцій з державними цінними паперами

Відповідно до пункту 4 розділу XV «Перехідні положення» Конституції України **постановляю:**

1. Установити, що до 1 січня 2003 року не підлягають оподаткуванню податком на прибуток доходи від здійснення інвестицій у відсоткові та безвідсоткові (дисконтні) облігації внутрішніх державних позик або казначейські зобов`язання, випущені (емітовані) за рішенням Кабінету Міністрів України чи уповноваженого державного органу і продані (розміщені) на території України з 1 червня 1998 року.

2. До сукупного оподаткування доходу, одержаного громадянами в період, за який здійснюється оподаткування прибутковим податком, не включаються виграші, проценти, дисконти за облігаціями внутрішніх державних позик та казначейськими зобов`язаннями.

Суми виплат, зазначені у частині першій цієї статті, не враховуються при визначенні бази оподаткування податками і зборами (обов`язковими платежами), які нараховуються на фонд оплати праці відповідно до законодавства.

3. За операції з облігаціями внутрішніх державних позик та казначейськими зобов`язаннями, в тому числі за здійснювані на біржах, державне мито не справляється.

4. Цей Указ набирає чинності в порядку, передбаченому пунктом 4 розділу XV «Перехідні положення» Конституції України.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
24 червня 1998 року.
№ 681/98

У номер

● *Одеса*

Небезпечна Савранка

У Савранському районі на півночі Одещини зареєстровано близько 300 випадків захворювання людей аденовірусною інфекцією, що супроводжується високою температурою, сильним головним болем, іншими тяжкими симптомами. Спалах хвороби охопив 10 населених пунктів. Більша частина хворих — це діти, котрих, як правило, госпіталізують. Встановлено, що зараження вірусом сталося внаслідок купання в річці Савранці, а також вживання непрокип'яченої води, немитих ягід, через контакти з тими, хто вже захворів. Спеціальним рішенням райдержадміністрації заборонено купання у всіх водоймищах району, триває санітарне очищення криниць, вживають інших профілактичних заходів.

● *Алупка*

Солдат розстріляв командира і товаришів по службі

В Алупкинському прикордонному загоні сталася трагедія: солдат строкової служби Вадим Собко розстріляв свого командира — начальника застави Михайла Колесника і трьох "товаришів по службі" та втік у гори з автоматом і сорока патронами.

У зв'язку з цим Президент доручив командувачу Прикордонних військ Віктору Банних разом із підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної гвардії, Служби безпеки України у взаємодії з підрозділами 32-го армійського корпусу Збройних сил організувати пошук та забезпечити затримання озброєного прикордонника.

Глава держави також видав розпорядження про створення спеціальної комісії з розслідування причин, що призвели до таких трагічних наслідків.

Галина КВІТКА, «Голос України»

Важко жити на голці. Інсуліновій

Висновок тижня

Сьогодні — Всесвітній день боротьби з цукровим діабетом. Статистика свідчить: хвороба йде в наступ. Кількість наших співгромадян з діагнозом «діабет» перевищує мільйон чоловік. Але це офіційно. Якщо провести масове обстеження, впевнений керівник діабетологічної клініки Інституту ендокринології та обміну речовин академік Андрій Єфімов, їх буде в 2—3 рази більше. «Діабетичний вал», свідчить медик, — наслідок кволої економіки, передусім незбалансованого і неповноцінного харчування, нескінченних психотравм та стресів.

Вона ж, квола, не дає можливості обстежити кожного. Засоби діагностики — експрес-аналізатори глюкози, які за хвилину видають результати контрольного аналізу крові, в Україні рідкість. Хвороба, зазвичай, виявляється на пізніх стадіях, коли лікування ускладнюється, а пацієнтові світить у кращому разі інвалідність. Адже у сумному списку причин смертності діабет посідає третє місце одразу після онкологічних захворювань та серцево-судинних патологій.

Безпросвітна неплатоспроможність блокує і діюче законодавство. Воно передбачає надання хворим інсуліну безкоштовно. Насправді, здебільшого пацієнт не може забезпечити себе ні ліками, ні більш-менш прийнятним харчуванням.

Можливо, життя хворих полегшила б вже давненько розроблена державна програма по боротьбі з діабетом. Шкода, її досі не ухвалено. Став би у пригоді й указ Президента. Але проект, який не набрав чинності — просто папірець. Пом'якшив би ситуацію випуск вітчизняного інсуліну: посадовці найвищого рівня не раз рапортували про готовність українського виробника видавати «нагора» власний препарат. Мовляв на Дарницькому м'ясокомбінаті в Києві готова до роботи сучасна лінія для його виготовлення, закуплена німецька ліцензія... Прикро, але країна й надалі залежить від дорогого закордонного інсуліну.

Валерій ДРУЖЕНКО, «Голос України»

Сирцевий напад

Коментар тижня

Указ Президента, за яким Україна імпортуватиме 300 тисяч тонн цукру-сирцю, набрав чинності. Як відомо, рішення таке народилося, щоб зменшити дефіцит солодкого піску на внутрішньому ринку в разі, коли, згідно з двосторонньою домовленістю, Росія врешті-решт закупить 600 тисяч тонн нашого бурякового цукру. Забирати обумовлену частку північний сусіда не поспішає. Чиновники МінАПК все частіше (поки що по секрету) сповіщають: білі кристали, вироблені в Україні, принаймні поточного року, РФ до себе не ввозитиме. Навіть міністр Борис Супіханов, який донедавна стверджував, що федерація таки імпортуватиме солодкий пісок з нашою маркою, засумнівався. Здоровий оптимізм посадовців розбивається об усе нові й нові аргументи.

Найпереконливіший повідомили в асоціації «Укрцукор». «ГУ» вже писав, що до Кабміну надійшов лист протесту з білокам'яної від Союзу цукровиробників Росії. Український «мігрант», зокрема йдеться в ньому, перенаситить тамтешній ринок і стане білою смертю для переробників та селян РФ. Новина ось у чому: під гнівним посланням підписалися і представники чотирьох із п'яти російських фірм, що виграли тендер на право імпорту безмитного цукру made in Ukraine, і тепер за велінням обов'язку мали б його закуповувати. Іншими словами, бізнесмени з Московії, щоб не допустити небажаний цукор до себе, просто викупили монопольне право на його експорт, тобто неекспорт.

Те, що комерційні структури проти своєї кишені не гратимуть, будь-якому міністру зрозуміло. Там вже давно прикинули: безмитні поставки нашого стратегічного продукту неодмінно призведуть до цукрового цінового обвалу на російському ринку.

За інформацією «Укрцукру», Росія з початку нинішнього року закупила на світовому ринку 3 млн. тонн сирцю (який майже вдвічі дешевший за пропонований Україною цукор). До того ж, у федерації планують виробити 1,5 млн. тонн бурякового піску. Такий обсяг цілком забезпечує внутрішню потребу країни (4,5 млн. тонн). Тому з того боку кордону все частіше можна почути: якщо сторонам не вдасться узгодити умови поставки (звісно, вигідні сусідам), білі кристали можуть взагалі не потрапити до братнього споживача. Тобто ввічливо вказують нашому солодкому продукту на двері, а при цьому згадують: рішення Єльцина про безмитне ввезення було «більше політичним, аніж економічним».

А що ми? Цілком імовірно, нам варто готуватися до сирцевого нападу. Експортний потенціал, у разі коли він з'явиться на внутрішньому ринку плюс 3 млн. 464 тис. тонн солодкого бурякового піску (саме стільки передбачено виробити постановою Кабміну нинішнього сезону), плюс 300 тис. тонн цукру-сирцю, який прибуде згідно з указом Л. Кучми, — такої кількості стратегічної сировини внутрішній ринок «не потягне». Адже внутрішня потреба в цукрі — 1,5 млн. тонн. А куди з усім цим добром поткнутися — невідомо. Тому і «солодкий» ціновий обвал буде саме у нас, а не в Росії, і селяни від демпінгу потерпатимуть, і цукроварні банкрутитимуть.

Невесела вимальовується картина.

Лідія ТИТАРЕНКО, «Голос України»

Прогулянка, що скінчилася подвигом

Нагорода тижня

Сьогодні Женю Єрмакова, випускника черкаської школи-гімназії № 27, знає вся область

Сталося все блискавично. Пригадуючи нині той драматичний випадок, Євген і сам дивується — звідки тоді у нього з'явилося стільки сил, щоб витягнути з вогню двох дорослих людей. Адже біля квартири на першому поверсі, де почалася пожежа, стояло чимало людей, серед них були й кремезніші, дужчі за худорлявого 17-річного хлопця, а в кімнату, охоплену димом, кинувся саме він.

Спочатку за їдкою завісою нічого не побачив. Почав рухатися уздовж стіни і наткнувся на чоловіка, котрий лежав горілиць на підлозі. Напруживши м'язи, звалив чоловіка на плечі і поніс до відчиненого вікна. Повернувшись до кімнати, почув тихий стогін, Відчуваючи, що ось-ось сам втратить свідомість, продовжував шукати потерпілого. Це виявилася жінка. Зібравши останні сили, Євген і її виніс з охопленої вогнем кімнати.

Коли прибули пожежні, швидка допомога, Женя, взявши за повідок Лорда, що терпляче чекав його біля під'їзду, пішов додому.

На другий день вся школа знала про героїчний вчинок Євгена Єрмакова. На урочистій лінійці міський голова подарував йому іменного годинника, а пожежники —грошову премію. «Ми купили на неї костюм для Жені на випускний вечір, а так не знаємо, чи й змогли б його придбати», — сказала Євгенова мама.

Костюм виявився надзвичайно потрібним і доречним, адже на традиційному святковому дійстві, яке збирає на центральному майдані Черкас усіх випускників міста, Євгенові Єрмакову крім атестата про закінчення середньої загальноосвітньої школи-гімназії вручили орден «За мужність» III ступеня, котрим його удостоїв Президент України.

І знову скромного випускника вітали вчителі, його однокласники. А журналісти допитувалися, куди тепер Євген вступатиме — чи не до Черкаського інституту пожежної безпеки? Женя стримано посміхався і відповідав, що подумає над цим. Хоча найбільше, зізнався, йому подобається куховарити, пекти разом з мамою всілякі тістечка й пироги...

Черкаська область.

На фото: кавалер ордена «За мужність» Євген Єрмаков. Фото Миколи КАРНАРУКА.

Анастасія ПЕРЕПЕЛИЦЯ, «Голос України»

Учнів з рідної хати наказано гнати

Конфлікт тижня

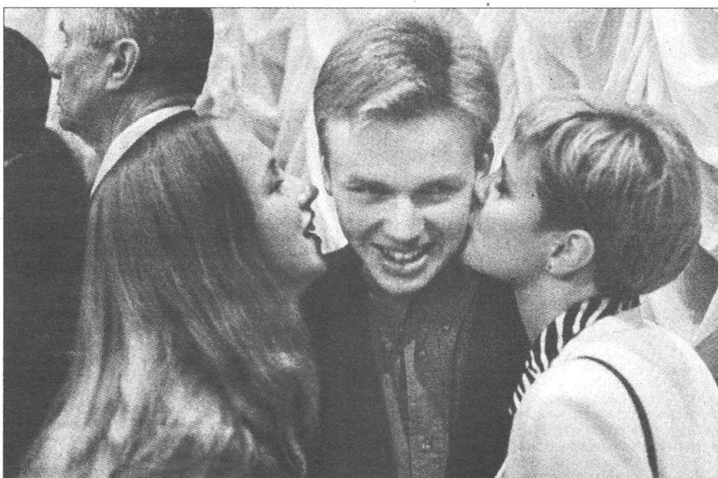
Наша газета вже писала про конфлікт, що виник навколо Київського профтехучилища № 26, котре по вулиці Бастіонній — єдиного в столиці середнього професійного освітнього закладу, де дітей не лише безкоштовно вчать, а й годують, допомагають, підтримують матеріально. У дев'ятиповерхове приміщення на території училища, що розташоване у престижному Печерському районі столиці, планувала «поселитися» Академія педагогічних наук.

Вже не один місяць керівництво училища оббиває різні пороги, намагаючись відборонити те позитивне, що вдалося зробити за багато років. Адже за рахунок коштів, що йшли училищу від орендарів гуртожитку, було налагоджено щоденне харчування учнів, виплачувалася щомісячна матеріальна допомога сиротам, напівсиротам, дітям з малозабезпечених та неблагополучних сімей. За ці самі кошти проплачувалося проживання учнів у робочих гуртожитках будівельних організацій (зокрема й учнів, яких 26-те ПТУ «підібрало» після закриття 5-го та 23-го київських училищ), закуповувався спецодяг, інвентар тощо.

Керівництво ПТУ зверталося і до Президента України Леоніда Кучми (зокрема, через нашу газету). В адміністрації Президента з цією проблемою доручили розібратися Міносвіти, яке, до слова, й клопоталося про передачу гуртожитку ПТУ «академікам». Як розповіла заступник директора училища з виховної роботи та соціальних питань Валентина Булка, вже підписано наказ міністра освіти про передачу гуртожитку по вулиці Бастіонній, 9 Академії педагогічних наук, яка вже здала частину площ стороннім організаціям. Гуртожиток заселяється, попри те, що директор училища Тетяна Пятничук не підписувала акт передачі цієї споруди. Училище, позбавлене, по суті, єдиного реального джерела надходжень, тепер мусить згорнути більшість своїх соціальних програм.

Нині училище розпочало набір учнів на новий навчальний рік. По радіо ще крутять старий рекламний ролик, в якому йдеться, що училище забезпечує своїх учнів харчуванням, спецодягом та інструментом. Чи буде так, дирекція ПТУ має дуже великі сумніви. Нині училище вже змушене відмовляти у вступі іногороднім, яким просто ніде жити. Під питанням залишається також проживання частини учнів, які мешкали у робочих гуртожитках — їх треба теж довчити, але платити за проживання училище вже не в змозі. Як зазначила Валентина Булка, дирекція має великі побоювання, що справа з гуртожитком — лише перший крок до закриття училища і розвалу місцевої бази, створеної силами педагогічного та учнівського колективів.

Завтра — День молоді

Дозвольте їм бути собою!

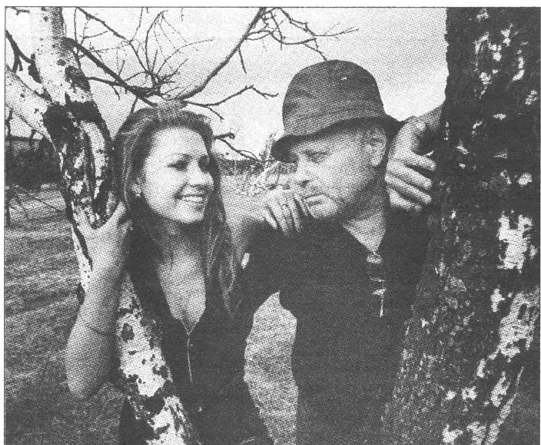
Ольга КЛЕЙМЕНОВА, «Голос України», фото з архіву редакції

Це — помилка кожного попереднього покоління: бачити себе цілеспрямованішим, ерудованішим, «правильнішим»... І це — помилка кожного наступного покоління: вважати себе безкомпромісним, розкутішим, волелюбнішим... Насправді, в усі часи повторюється одне й те саме — ті засуджують за несерйозність, а ті опираються надмірній серйозності.

Молоді люди, які завтра відзначатимуть свій день, відрізняються від урівноважених до занудності пращурів лише зовнішньою атрибутикою. Можливо, ви — солідні й досвідчені — так не думаєте, ідеалізуючи свої юні роки. Можливо, ви — затяті консерватори — постійно оглядаєтеся на вікторіанську добу і вимагаєте від своїх «надцятилітніх» нащадків показових вчинків та бездоганної поведінки.

Згадайте себе тодішніх — на тернистому переході від дитинства до дорослості. Коли від життя хотіли за максимумом. Чітко поділяли все на щире — штучне, відданість — зраду, справедливо — нечесно... Легковажно прогулювали вузівські пари. Намагалися будувати вежу свого майбутнього, не розраховуючи на подарунки долі. А коли заспівували «пісню дружби», що її «не задушиш, не вб'єш», вірили в людей і справжню дружбу.

Весь час за щось дорікаючи своїм дітям, ви хворієте на передчасну старість. Зверніться до лікаря, який напередодні Дня молоді скаже вам ось що: «Коли-небудь вони будуть такими, як ви. А сьогодні дозвольте їм бути собою».

Мир за будь-яку ціну?

(Початок на 1-й стор.).

Представник Росії Сергій Глотов заявив, що ніколи ще Асамблея не закликала будь-кого до військових дій і запропонував висловити підтримку лише політичним акціям впливу. На що британець лорд Расселл Джонсон заперечив: навіть Дейтонські угоди ніколи не було б втілено в життя, якби свого часу натовські літаки не здійснили рішуче бомбардування сербів. Врешті-решт перемогли «яструби», і в остаточному документі ПАРЄ записано: «У разі невиконання вимог міжнародного співтовариства і продовження порушень проти цивільного населення всі методи з боку міжнародного співтовариства, у тому числі й військові, може бути застосовано для попередження подальшого кровопролиття».

Президент Чорногорії Мило Жуканович, почесний гость Президента ПАРЄ Лені Фішер, не вважає, що військове втручання НАТО — оптимальний варіант розв'язання косовського конфлікту. На прес-конференції глава цієї югославської республіки наголосив, що бомбардування матиме непередбачувані наслідки для цивільного населення і зніме до певної міри відповідальність з тих, хто привів країну до нинішньої ситуації. А винні, переконаний Мило Жуканович, і президент Югославії Слободан Мілошевич, і лідер косовських албанців Ібрагім Ругова.

Учора сесія завершила свою роботу.

Двері відкрито...

Триває візит помічника Генерального секретаря НАТО Клауса-Пітера Кляйбера. Учора відбулася офіційна зустріч з міністром закордонних справ України Борисом Тарасюком. Виступаючи на прес-конференції, Клаус-Пітер Кляйбер сказав, що задоволений результатами зустрічі. Обговорювали стан відносин між Україною та НАТО, можливість створення найближчим часом місії НАТО в Києві, ситуацію в Косові та Боснії. Ця зустріч —перший крок до візиту Генерального секретаря НАТО, яка має показати щирість та зацікавленість у розвитку партнерських відносин. Помічник Генерального секретаря заявив, що НАТО з оборонного блоку перетворилася на блок політичний, спрямований на поліпшення безпеки. І двері для вступу відкрито кожній країні.

Яна СТАДІЛЬНА, «Голос України» (за матеріалами, наданими Посольством Франції в Україні)

ПОЗА ГРОЮ

ЧЕМПІОНАТ світу з футболу наближається до своєї кульмінації. Позаду — радість перемог і сльози розчарування. Та головна інтрига попереду... І нехай наші любителі мильних опер зачекають ще трохи біля голубих екранів, адже футбольне свято, яке здається їм таким довгим, насправді всього лише мить. Остання в історії футболу цього століття.

Франція готувалася до цієї події з 1992 року, і вона розглядається Парижем як національна й одна з найвидатніших. Десять французьких міст розкрили свої гостинні обійми для 2,5 млн. вболівальників, а сума від продажу квитків становить 233 млн. доларів. Водночас було витрачено 1,6 млрд. І сьогодні ми хотіли б здійснити «місцями футбольної слави» короткий екскурс для тих, хто входить до 37-мільярдної телерадіоаудиторії чемпіонату.

Розташований біля самих воріт Парижа Сен-Дені до цього часу був відомий лише своїм собором — некрополем французьких королів і першою пам'яткою готичної архітектури Франції. Відтепер це місто прославилося новим храмом спорту — олімпійським стадіоном. «Це найчудовіший стадіон у світі», — так оцінив його екс-президент ФІФА Жаос Хавеланч. Вибір місця для нього став важким і відповідальним, а його створення було неодмінною умовою для затвердження кандидатури Франції. Будівельні роботи тривали 30 місяців, усього було зроблено майже 40 000 креслень цієї споруди з футуристичними обрисами, концепція якої передбачає використання сталевих конструкцій, а не традиційного бетону. Його вартість 446 млн. доларів, і поки не відомо, наскільки він буде рентабельний після проведення Кубка світу. Сен-Дені — своєрідна Мекка нинішніх змагань: якщо в усіх містах, за винятком Марселя, відбулося по 6 ігор, то тут — 8 плюс фінал.

Обравши для розіграшу Марсель, ФІФА і СФО поставили його в центр спортивної події. До речі, Марсель —найбільш фанатично віддане футболу місто Франції. Однак тут уже встигли сумно «відзначитися» англійські фани: бійки, розбиті вітрини й перекинуті авто не стали прикрасою Марселя, що так довго готувався до ігор, а поліцейські сирени, які змушували схоплюватися марсельців і гостей міста ночами, не додали оптимізму мерії міста. До речі, Марсель у цьому розумінні виявився, на жаль, далеко не поодинокий. Наприклад, у Лансі вже німецькі вболівальники влаштували справжній погром. Заарештовано майже 100 найбільш активних учасників заворушень, семеро вислано з країни. Ну а за «гарячими» англійськими хлопцями, після їхньої «генеральної репетиції» в Марселі, особливий нагляд: перед матчем у Тулузі французькі поліцейські закликали на допомогу своїх британських колег. Вони ходили містом і знімали кінокамерою своїх співвітчизників на предмет виявлення за картотекою найбільш «небезпечних»...

Але повернімося до нашої екскурсії. Ліон, де сьогодні відбудеться один із чвертьфіналів, — європейський центр охорони здоров'я, столиця шовку й символ традиційної французької кухні. Тридцять дві станції ліонського метро прикрашають прапори 32 країн — учасниць Кубка світу. А його міський стадіон зараховано до історичних пам'яток. Учора тут розпочався ще й турнір з «calcio storico» — виду спорту флорентійського походження, у якому змішалися елементи футболу, регбі й боротьби.

Нант називають батьківщиною герцогів. Найбільше місто Західного узбережжя Атлантики організувало зустріч Кубка в типовому для цих місць дусі: на честь переможця минулого чемпіонату світу збірній Бразилії тут улаштували карнавал, а тонни піску утворили пляж у самому центрі міста.

І нарешті Париж. Столиця світового туризму спрямована до того, щоб Кубок став для всіх додатковою можливістю відкрити Париж. Асортимент сувенірів з емблемою Кубка нараховує 400 найменувань — від собачих поводків до супермодних у цьому сезоні жовтих галстуків а-ля Незнайка. Й очікувана від туристів та вболівальників виручка має становити 1,3 мільярда доларів.

Саме в Парижі відбудеться заключний акорд свята. 10 липня на Марсовому полі біля Ейфелевої башти всі, хто бажає, зможуть послухати концерт «трьох тенорів» —Хосе Каррераса, Пласідо Домінго, Лучано Паваротті.

На жаль, для Ланса, де футбол зведено в релігію, Монпельє — символу артистичного Середземномор'я, рожевої Тулузи, Бордо — столиці французьких вин та Сен-Етьєна футбольні баталії вже завершилися... Але на стадіонах решти п'яти міст відбудеться найголовніше. Те, заради чого... Наприклад, у той час, коли більшість мешканців столичного університету в Кенії припали до телевізорів і палко переживали перипетії матчу Камерун—Італія, несподівано відключили електроенергію. І майже 300 осіб, озброївшись металевими прутами та камінням, «висловили» своє обурення з цього приводу... А в сім'ї моїх знайомих вже на третій день чемпіонату чоловік терміново змушений був купити другий телевізор. Їхнє сімейне життя опинилося під загрозою...

Яна ОСАДЧА, журналіст

ЕХ, ПРОВЕЗУ!

ДЛЯ ПЕРЕСІЧНОГО українського обивателя таксі — безумовно, розкіш. Тим часом цей вид транспорту залишається одним із найзручніших засобів пересування. Зовсім інакше, як розумієте, справа стоїть в Європі, і вже зовсім цікавий розвиток одержав цей бізнес за океаном.

У невеликих європейських столицях таксисти не стоять годинами у нудному очікуванні клієнтів. Їх вистачає, бо середньому бельгійцеві чи німцю це цілком по кишені. Однак, наприклад у Парижі, поїздка на таксі —дороге задоволення і до того ж доволі незручне, тому що у зв'язку з постійними пробками швидше й надійніше добиратися метро.

У Канаді та Штатах на таксі працюють переважно іммігранти, котрі часто не знають не лише міста, а й мови. Тому іноземця, що потрапив до капіталістичного заокеанського раю, може очікувати не дуже приємна поїздка абсолютно в протилежний від потрібного бік.

Цікава особливість нашої людини, що зупиняє за кордоном таксі — з запитальною інтонацією називати потрібну адресу, запопадливо заглядаючи у вікно. За цю невиправну звичку ми маємо бути вдячні вітчизняним таксистам, котрі привчили ставитися до них з повагою, адже господар-пан: захоче — поїде... Там такий жест з боку клієнта викликає подив, бо якщо вже машина загальмувала, то можна сміливо сідати. І роль господаря належить клієнтові.

У Лондоні нині мода на таксі під старовину. Тобто, тут бігають новенькі авто, однак моделі відповідають тим, що були в першій половині нашого століття. Цілком як у нас: бабусі-«волги» з шашечками своїм антикварним виглядом можуть посперечатися з англійськими машинами.

Господар однієї такої розвалюхи розповів, що наші таксисти в основному працюють на оренді. Це означає, що мають принести в парк певну виручку. У середньому вона становить 50 грн. на день, а «навар» — 10—30 грн. Лічильниками в Україні вже давно не користуються: домовляються полюбовно. Однак приватники, котрі всі гроші кладуть собі в кишеню, є безумовними конкурентами. І хоч як дивно, нові жовті автосвітівські таксі, що з'явилися в столиці України завдяки Європейським банкірам, перед зборами яких ми не могли осоромитися, не суперники «вічно зеленим вогникам», оскільки їхній орендний внесок становить 80 гривень на день, а вартість проїзду така сама, як і в «стариків». І часто стоять вони разом в очікуванні тугого гаманця...

На знімку: лондонське таксі.

Фото Анатолія МАРЦИНОВСЬКОГО.

Інакше йдуть справи на вокзалах та в аеропортах. Там не буває тупої бездіяльності — усе схоплено. Клієнт з чемоданами, та ще й у нічні години, не перебиратиме. Назвати це «мафією», звичайно, можна, але з великою натяжкою. Не те що у Південній Америці...

Так, влада аргентинської столиці продовжує боротьбу проти «таксистської мафії», яка намагається встановити свої порядки в столичному міжнародному аеропорту «Есейса». Тепер там установлюють 60 відеокамер, що фіксують не лише номери таксі, а й обличчя таксистів і навіть пасажирів, що від'їздять до міста.

Документально доведено, що «таксистська мафія» прагнула, щоб в аеропорту працювали лише її люди. Непокірним «мафіозі» погрожували фізичною розправою і навіть намагалися блокувати доступ «чужаків» на територію аеропорту. Ситуація там кардинально змінилася лише після того, як було встановлено обладнання, що дає змогу контролювати дії таксистів. Тепер відеокамери цілодобово проводжають усі таксомотори, що від'їздять. Мало того, залишаючи аеропорт, кожний таксист має опустити в спеціальне гніздо власну магнітну картку (її мають усі таксисти, що працюють легально), комп'ютер зчитує його дані — і лише після цього відкривається шлагбаум.

У такий спосіб влада Буенос-Айреса не лише забезпечила безпеку перевезень пасажирів, а й навела порядок у величезному таксомоторному парку столиці, що нараховує майже 40 тис. автомобілів. Щоб одержати магнітну картку нового зразка, водій не повинен мати судимостей, несплачених штрафів та скарг від пасажирів.

Жорсткі заходи влади підтвердили, що вона не має наміру миритися з існуванням «таксистської мафії», яка не лише намагається контролювати аеропорти, а й замішана в цілій низці пограбувань іноземних туристів, що прибувають до аргентинської столиці.

Останнє дещо контрастує з обстановкою в Україні. У нас часто беруть таксі, а не дешевого приватника, переслідуючи мету дістатися до потрібного місця цілими й неушкодженими.

Прийшов. Побачив. Сфотографував

Добре, коли на коні

Важко знайти столицю світу, де нема хоча б одного пам'ятника... з вершником. Зазвичай кам'яних коней «приборкують» знамениті історичні особи або міфічні герої. Ось, наприклад, у Києві є пам'ятник Щорсу. Не сказати, що він має особливу архітектурну цінність, але історично — безперечно. Як зізнався експрезидент України Леонід Кравчук, саме він, коли був молодим і не дуже багатим, підробляв, позуючи перед скульптором, що трудився над Щорсом... Отож гляньте на вершника і побачите Леоніда Кравчука в молодості.

А ось Василеві Бурмі пощастило на власні очі побачити і сфотографувати інших вершників. Свої знімки він приніс до редакції.

На знімках: Стокгольм. Пам'ятник королю Августу II. Рим. На Капітолійському пагорбі.

Фото Василя БУРМИ.

Гуляв Еней понад Супоєм...

Виповнюється 200 років з часу першого виходу знаменитої «Енеїди» Івана Котляревського

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, «Голос України»

І М'Я БАТЬКА нової української літератури Івана Котляревського для кожного з нас пов'язане насамперед із Полтавою. Тут він жив, тут чекала на нього з далеких доріг благочестива мати. Без сумніву, полтавська земля щедро обдарувала його всім, чим тільки могла, — і добрим серцем, і великим талантом. Власне, відомо, що вона дала світові чимало неповторних особистостей.

Та є у нас край, котрий дав Україні (і не тільки їй) такі постаті, такі таланти, що мимоволі закрадається думка: може, він справді незвичайний, може, тутешня земля має особливе, як тепер кажуть, електромагнітне поле і тому в її живодайному опроміненні так рясно і щедро квітують таланти?..

Сьогодні ми всі переважно скептики, на подібні речі поблажливо посміхаємося. Хоч, на мою думку, це варто сучасного вивчення — аж до зламів земної кори з її таємничим випромінюванням...

Так ось. Може, саме цей край свого часу «опромінив» талант Івана Котляревського і пустив його творчого годинника, котрий потім не давав поету спокою, змушував горіти днями й ночами. І тепер ми маємо і «Енеїду», і «Наталку Полтавку», інші нев'янучі твори, які поклали початок новій українській літературі.

Відомо, що в молоді роки Іван Котляревський учителював. Майбутній письменник приїхав у село Коврай, що на нинішній Черкащині, і навчав сина тутешнього поміщика Томари. А принагідно — і багатьох інших сільських дітей.

Коврай, Томара... Надто знайома назва, знайоме прізвище — чи не правда? Так, так. Саме у Ковраї кілька років навчав юного Томару наш славетний мандрівний філософ Григорій Сковорода. Пізніше, уже в старості, колишній його вихованець Василь Томара пригадував: «Мій батько, Степан Томара, мав дружні стосунки з київським митрополитом і при зустрічі просив владику надіслати вчителя. Той відрядив Сковороду».

Тут, у мальовничому краю, філософ, подорожуючи понад річкою Супоєм, обдумував і писав вірші славнозвісної збірки «Сад божественних пісень».

І ось через кількадесят років тими самими стежками мандрує Іван Котляревський. Ходить, шепоче вірші, записує їх. Саме тут народилися відомі нам зі школи рядки, що стали початком безсмертної «Енеїди»:

Еней був парубок моторний
І хлопець хоч куди козак.

Цей момент яскраво відображено в романі Бориса Левіна «Веселий мудрець», що вийшов майже тридцять років тому.

Тут же, в романі, зустрічаємо поміщика Степана Томару, його сина Василя... Ті ж самі, з якими мав справу Сковорода? Але ж Котляревський прибув до Ковкая через кількадесят років після філософа.

— Ні, це не ті Томари, — розповідає письменник Борис Левін, земляк Котляревського. — Просто у цьому роду, як, власне, і в багатьох інших, дітей називали іменами дідів, батьків, дядьків. Тому й стався такий збіг. Збираючи матеріали для роману, я довго вивчав життєвий і творчий шлях Котляревського. Подорожував і Черкащиною. Тут зійшовся з учителем української мови та літератури Степаном Степановичем Нехорошевим. Він уже тоді був старий, його давно нема. Я завжди з теплотою згадую цього невтомного ентузіаста. Золота, незабутня людина! Він обійшов десятки сіл, зібрав сотень зо три оповідей старожилів та легенд про Григорія Сковороду, Івана Котляревського, Тараса Шевченка. Власне, сам Іван Котляревський у Ковраї та навколишніх селах чув легенди про свого попередника Сковороду. На мою думку, стежки двох великих земляків переплелися тут не випадково. Може, це, як мовиться, було їм на роду написано — одержати благословення цього краю.

Сьогодні його називають шевченківським. Ця земля дала світові українського поета-пророка. Раніше вона ж народила Україні Богдана Хмельницького. Тут, власне, зароджувався козацький дух.

А загляньмо глибше — кілька тисяч років тому тут було Місто Сонця. З великим майданом і таємничим храмом — з жертовником і космічними знаками. Таке місто могли спорудити люди високої культури. Вони, наші далекі пращури, як і легендарні ацтеки чи майя, добре знали, де ставити хату і космічний знак...

Ось у якому краї Котляревський творив «Енеїду». Часом, забуваючись, він записував рядки у зошити своїх учнів. І тоді виникали казуси. Так учням стали відомі рядки про любителя сивухи Зевеса.

— А ми знаємо, про кого це! — сміялися діти спантеличеному вчителеві. — Це про нашого сільського п'яницю Зосима...

Власне, відомо: в образах троянців поет зобразив своїх земляків, у багатьох навіть прізвища збережено.

Це звідси задовго до друку «Енеїда» розходилася по світу — у списках. До цього доклала рук, зокрема, добра знайома Котляревського Марія Голубович, яка переписувала твори вчителя.

Один із таких списків після невідомих мандрівок потрапив до рук конотопського дідича Максима Паркури. Наш земляк, як і сотні інших, служив у Петербурзі. Крім того, він, очевидно, був неабияким бібліофілом. Відразу захопився «Енеїдою» і без згоди автора в 1798 році на власні кошти видав її. Ще й приписав: «Любителям малороссийских слов». Це видання зберігається у полтавському музеї Івана Котляревського.

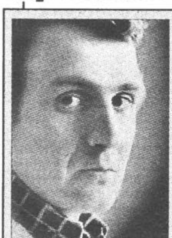
Ось так: гуляв Еней понад Супоєм, а об'явився на Неві.

Ми не збираємось давати сучасну оцінку відомому твору, це справа фахівців-літературознавців. Нагадаємо тільки, що свого часу було немало «Енеїд». Це, зокрема, «Перелицьована Енеїда» італійця Даллі, «Перелицьований Вергілій» француза Скаррона, «Вергілієва Енеїда, або Пригоди благочестивого Енея» німця Блюмауеля. Це також «Верегилиєва Энейда, вывороченная наизнанку» Миколи Осипова... Де вони? Забуті. А моторний парубок Еней ось уже двісті років гуляє не тільки над Супоєм чи в Полтаві — усюди. Бо твір Котляревського — про Україну, про нас із вами сьогоднішніх.

Дехто закидає докір «Енеїді» за її, як сьогодні модно говорити, шароварність, за «малоросійство» її героїв. Що ж, можливо, підстави для цього є. Сьогодні ми сміливіші. Хочеться тільки нагадати, в які часи творив поет «Енеїду». Коли на Україну накочувався вал репресій, започаткований ще Петром І. Коли українське слово не просто цькували, а жорстоко нищили. Втім, як і значно пізніше. Коли багато хто передбачливо «перебудувався», ще й сам ганив рідну мову, маючи з того відомі дивіденди. А Котляревський...

Та процитую незабутнього Сергія Єфремова, котрий — теж у нелегкі часи — писав: «Ми маємо таку історичну дату, — це пам'ятний в історії України рік 1798-й. Того року прилетіла перша ластівка українського національного відродження — невеличка книжка, од якої не тільки початок нового українського письменства рахуємо, а й новий етап позначаємо в історії українського народу. Вона, та книжечка, завершила собою попередню еволюцію національного життя на Україні й стала вихідним пунктом для дальшої; закристалізувавши в художній формі минуле, вона разом із тим стала зерном для майбутнього, із неї в українському письменстві починається той потужний дух с в і д о м о г о демократизму й людяності, боротьба за право людини й нації»...

Батько і дочка: продовження розмови

У ЧЕРНІГІВСЬКІЙ родині Куценків два поети — батько і дочка. Петро Іларіонович замолоду мав необережність «вільнодумствувати», а тому перші «оцінки» його віршів і досі зберігаються в архівах СБУ. Можливо, завдячуючи цьому, збірка поезій П. Куценка «Продовження розмови» з'явилася лише 1983 року.

Вона засвідчила, що поетичне мислення автора надихнуте пошуком, серцем, а не спекулятивною «розробкою» пануючих ідеологічних тем-схем.

Петру Іларіоновичу виповнюється 50. Зустрічає його лауреат премії імені М. Коцюбинського, член Спілки письменників України не тільки чотирма книжками.

З Чернігова пішла у світ після батькового благословення чудова юна українська поетеса Оксана Куценко, збірку якої «У зимах бажань» видало видавництво «Смолоскип». Вона — член Спілки письменників України, активна діячка творчої асоціації «500». Її віршам притаманні метафорична, образна розкутість і променіюча теплота, лірична ніжність.

Поети — батько і дочка, слід сподіватися, продовжать з нами розмову-відкриття про буття нашої доби, людей, про світ краси і добра.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Петро КУЦЕНКО

За зимовими туманами — багаття.
За весняними туманами — гроза.
А за літніми — цвіте, горить латаття.
За осінніми — біжить, горить сльоза.
Зблиснув день мій, золотий від грозовиці,
Та й укляк глухою ніччю за плечем.
Зблиснув сміх твій із долини, від криниці,
А дійшов... дійшов до мене лиш плачем.
Вдарив плач той,
вдарив голос, вдарив вспомин
Про осліплий серед ночі білий сад,
Про літаючий над білим світом комин,
Чорний комин — білі коси у дівчат.
Скільки ж бігло їх під гору в час ранковий!
Скільки ж бігло їм назустріч дітвори!
Впав із неба гуркотливий чорний комин —
Білим чадом шугонуло із гори...
Будь я проклят, що не зміг до них добігти,
Перейнять їх, обійнять їх, заступить.
Біла сажа — на безвічні трави й квіти.
Свист коси. Безвічний свист. Безвічна мить.
Лиш зітхає за туманами багаття.
Лиш блукає за туманами гроза.
Не горить на мертвих водах цвіт латаття.
Та горить на цвіті мертвому сльоза.

ПРОВИДИЦЯ

Біжить через гору старенька шосе,
Шурхоче відбіганим бігом.
Під садом Гафійка індиків пасе,
А сад — замело уже снігом.
— Гафійко! Ти ж боса, а всюди зима... —
Мовчить. Ні хустини, ні тями.
Лиш більма незрячі свої підніма,
Лиш тихо ворушить вустами.
Казала: під посвист лихої судьби,
—Аж схопиться жахом волосся,
—Летітимуть небом залізні гроби
Із дітьми... Казала — й збулося.
Про розбрат і лжу, про караючий гнів,
І мор, і жебрацтво, і милість,
Про звірів, що вийдуть з утроб матерів,
Як мовила — так і здійснилось.
— Гафійко! Там річка під снігом. Спинись! —
Не чує... Розкрились повіки,
Підводяться більма видющі увись —
І ручка зникає навіки.
— Стривай-но! Там прірва глуха і сліпа!
Не зна глибини під собою! —
Не бачить... На самий краєчок ступа —
І прірва щеза під стопою.
І так — цілу вічність... Шурхоче шосе,
Мов хоче добігти до неба.
... Край шляху Гафійка індиків пасе —
І більш їй нічого не треба.

ЕЛЕГІЯ

Край убогих воріт,
що ведуть до убогого раю,
Край забутих і мохом печалі порослих воріт.
Я тебе спогадаю —
як благословиться на світ,
Ще незнану і вже найріднішу,
тебе спогадаю.
Що за дивний мотив?
Що за давній мотив колиса
В найтемнішій гущавині виспрагле
благоговіння?
Спогадаю тебе — і з-під крил
зашурхоче роса,
Тиха росяна падь на потріскану землю
й каміння.
Спогадаю тебе — і зіллються прожиті віки,
Спогадаю тебе —
й стане світ увесь меншим від серця,
І наповниться водами висохле русло ріки,
І холодна ущелина в шумі зеленім
зімкнеться.
І розсиплеться в прах той убогий,
заплаканий рай,
І в перчистому сонці гадюччя
клубок спопеліє.
... Я тебе спогадаю, кохання моє відболіле.
Ти ж мене спогадай. Цей забутий
мотив спогадай.

Оксана КУЦЕНКО

За тим же куском
тоді в нього ввійшов Сатана.
(Євангеліє від Іоанна).

І пасма ночі — змучені й малі,
І передчасна паска на столі,
І сон, що одійшов у листі клена...
Це все Твоя приреченість — дивись!
У каламуті Юдиних зіниць
Ти ще на встиг угледіти рамена.
А може, встиг, та чути не хотів
Десь поряд тихий брязкіт срібняків
В товстій і не зашитій ще кишені.
Бо знав, що у людей — все шкереберть,
Аж поки надійде з косою Смерть,
Покосить їхні заздрощі буденні.
А як огнем послав тобі Отець
Путь на Голгофу (вічність — нанівець!)
Земних доріг отверг сталеві пута.
Сказав: Хай Бог оселю береже!
А сам, напевно, здогадавсь уже,
Кому глевкий окраєць простягнути.

СПОКУСА СВ. АНТОНІЯ

Була роса важка, мов гроно,
Була сльоза гірка, мов лоно,
З якого виродився змій.
Що не змаліло під дощами,
Що не зітліло під снігами,
Під небом, згорнутим в сувій?
Були дими, мов очі віщі,
Були доми, щоночі нижчі,
З дверима страждущих долонь.
Був день, в непевності осінній
Загублений, мов голка в сіні.
І замість Бога був Огонь.
Був сонм холодної живиці,
Був сон голодної вовчиці,
І солод гідного життя.
Були птахи в полоні синім,
Були гріхи, мов коні в піні,
І не було в них каяття...

***

яке мені діло до світлого дива
ця осінь язичницька осінь правдива
ця осінь відверта до стогону жертви
до смерті до чорного дна круговерті
... останнє тепло на колінах в калюжах
ця осінь волхвів воскресіння відслужить
виблискує хистом на сонці сталево
ця левова розкіш
ця мить вереснева шалена
а крок її майже дитячий
нам тиша дорожча освідчень освячень
хай плід її соком поволі стіка
допоки ще дикі й ненавчені звірі
ми душі при волі ми душі при вірі
хоч золотом замкнені у щільниках

FRANCE-98 — хроніка подій

Група Е. Сент-Етьєн. **Нідерланди — Мексика. 2:2**. 1:0 Коку, 5, 2:0 Р. де Бур, 19, 2:1 Пелаес, 75, 2:2 Ернандес, 90.

Париж. **Бельгія — Корея. 1:1**. 1:0 Ніліс, 7, 1:1 Ю Сан Чур, 71.

	В	Н	П	М	О
Нідерланди	1	2	0	7-2	5
Мексика	1	2	0	7-5	5
Бельгія	0	3	0	3-3	3
Корея	0	1	2	2-9	1

Група F. Монпельє. **Німеччина — Іран. 2:0.** 1:0 Бірхофф, 50, 2:0 Клінсманн, 58.

Нант. **США — Югославія. 0:1.** Комленович, 4.

Німеччина	2	1	0	6-2	7
Югославія	2	1	0	4-2	7
Іран	1	0	2	2-4	3
США	0	0	3	1-5	0

Наступного понеділка у 1/8 фіналу зустрінуться: Нідерланди — Югославія, Німеччина — Мексика.

—Ярослав СЕРГІЄНКО, журналіст

У СК «Миколаїв» — день відкритих воріт

Футбол. Першість країни. Перша ліга. 43-й тур. **«Авангард-Індустрія» — «Нива». 0:3.** Бурхан, 25, 71, Корпонай, 67. **«Зоря» — «Полісся». 2:2.** Чалмаєв, 7, Целих, 62 — Кошинський, 30, Паршин, 71. **«Хімік» —«Металург». -:+. «Металіст» — СК «Миколаїв». 6:2.** Кучер, 8, 67, Школьников, 10, Іваненко, 40, 89, обидва з пенальті, Запояско, 75 — Тарабрин, 84, Скидан, 87. **«Верховина» — «Волинь». 1:3.** Горобець, 58 — Мозолюк, 3, Пштир, 20, Драницький, 84. **ФК «Львів» —«Буковина». 3:1.** Павлиш, 4, Семочко, 22, Вільчинський, 48 — Білоус, 32. **«Шахтар» — «Нафтовик». 2:1**. Теркулов, 56, Барабаш, 85, з пенальті - А. Толстов, 84. **«Сталь» — «Явір». 2:1**. Моргунов, 20, Плахотін, 27 — Шелестинський, 75. На 51-й хвилині Плотников («Сталь») не реалізував пенальті. **ФК «Черкаси» —«Десна». 2:2**. Грицай, 5, 55, з пенальті — Гусак, 45, Атаманчук, 76. **ЦСКА-2 — «Динамо-2». 1:3**. Ковальчук, 32 — Леоненко, 7, 29, Єсип, 65.

Лідирують: СК «Миколаїв» — 95 очок, «Динамо-2» — 93, «Металіст» — 86.

Найбільша несподіванка туру — поразка миколаївців у Харкові. Звісно, треба віддати належне підопічним Михайла Фоменка, які приголомшили гостей продуманими і потужними атаками. Проте влаштовувати день відкритих воріт лідер просто не мав права. Очевидно, на настрій футболістів СК «Миколаїв» вплинуло те, що керівники клубу нерегулярно виплачують їм зарплату. Чотири головні гравці — Бугай, Пономаренко, Лавренцов і Забранський — з цієї причини звернулися з листом до ПФЛ з проханням розірвати їхні контракти. Їх прохання задоволено: вони стали вільними агентами, а СК «Миколаїв» до подання заявки на участь у наступному чемпіонаті має розплатитися з футболістами.

Очевидно, конфлікт керівників клубу зі старшим тренером Анатолієм Заяєвим, якого підтримують гравці, приведе до розвалу команди, а вища ліга поповниться очевидним аутсайдером. Ці чвари виникли після виборів, коли на посту міського голови Олександра Бердникова змінив Анатолій Олійник. Тепер у Миколаєві чекають гри з бразильською командою з міста Лімейра (штат Сан-Паулу). А ще вболівальники покладали величезні надії на те, що їх улюблений клуб нарешті закріпиться у вищій лізі, і вони зможуть дивитися матчі з участю найкращих команд країни. Невже їхні мрії не здійсняться? Невже вам, Анатолію Олексійовичу, байдужа доля миколаївського футболу і сподівання шанувальників СК «Миколаїв», серед яких багато тих, хто голосував за вас...

Олег БАЗИЛЕВИЧ:

«Чемпіонат світу поступається... Лізі чемпіонів»

ПОДІЇ на «France-98» коментує один з найавторитетніших фахівців, голова комітету Федерації футболу України з питань роботи зі збірними Олег Базилевич:

— Старт фінальної частини чемпіонату залишає, як і водиться, різні враження, — каже Олег Петрович. —Але надто вже багато прохідних поєдинків...

— Чому?

— Як на мене, не на користь справі дуже велика кількість учасників. Вона жодною мірою не сприяє прогресові гри. Пригадаймо ситуацію в українському футболі кілька років тому, коли у вищій лізі мали вісімнадцять клубів. Тоді була проблема їх скорочення бодай до шістнадцяти. А тепер, з'ясовується, і цього забагато. Адже відбувається природний добір. Саме життя диктує скорочення ліги. Не називатиму конкретні команди, але широкому загалові, гадаю, відомо, що кілька колективів ось-ось припинять існування. І нічого у футболі не відбувається автономно. Тим більше, коли йдеться про фінальну стадію чемпіонату світу. А там ми бачимо просто слабкі команди. Скажімо, Ямайки та ще кілька збірних. Не можуть гранди світового футболу опускатися до такого низького рівня. Адже відбувається елементарна декваліфікація.

З точки зору бізнесу, реклами, либонь, такий варіант має право на життя. Однак програє футбол.

Висловлю, сподіваюся, не тільки власну думку: чемпіонат світу поступається за рівнем Лізі чемпіонів й іншим турнірам, які проводяться під егідою УЄФА. Все можна пояснити з точки зору методології. Національні команди збираються на нетривалий період. І досягти такої синхронності колективних дій, яка виробляється у клубах, котрі постійно працюють на найвищому рівні (приміром, київське «Динамо»), просто неможливо. До того ж іспанські, італійські, англійські, німецькі команди мають змогу зібрати сузір'я гравців — такі собі збірні світу з бразильськими, африканськими та іншими відтінками. А от національні федерації обмежені у виборі. Вони можуть виставити лише збірні ... країн, і не більше.

— Ви критикуєте факт наявності слабких команд. А чи сподобалися вам якісь матчі?

— Звичайно, були поєдинки, які відзначалися емоційним зарядом, жорсткою боротьбою, спостерігалася інтрига. Маю на увазі зустрічі Німеччина — Югославія, Румунія — Англія. Однак і вони — ще не той рівень, якого всі чекають від чемпіонату світу. Хоч гопки скачи, але на першому етапі не може бути ігор рівня, скажімо, 1/8 фіналу, чвертьфіналів, півфіналів... Адже навіть не всі тренери виставляють оптимальні склади. Бережуть лідерів. Тому і спостерігаємо більшість прохідних зустрічей.

— А чи не здається вам, що окремі команди ще не відійшли від високих навантажень, які мали на останньому перед подіями у Франції етапі?

— Не думаю, що хтось із фахівців привіз стомлені команди. У більшості країн національні чемпіонати завершилися раніше, ніж завжди. Тому був час для того, щоб знизити навантаження і поступово підвести гравців до французьких виступів. Це складний технологічний процес. Не віриться, щоб хтось ризикував із дозуванням навантажень.

— У зв'язку з тим, що на це свято футболу випадково потрапили збірні на кшталт Ямайки, то який вигляд мала б там збірна України?

— Ви мене неправильно зрозуміли. Збірна Ямайки і ще кілька команд до Франції потрапили не випадково, а цілком закономірно. Вони виграли відбіркові цикли у своїх регіонах. І не їхня вина, що ФІФА застосовує саме такий варіант відбору, саме такий «географічний» принцип. Хтозна, можливо, міжнародна федерація, залучаючи ці регіони, дивиться у майбутнє. І можливо, що та сама Ямайка через десяток років перетвориться на грізну футбольну силу, таку, якою вона є, наприклад, у легкій атлетиці. Отже, жодних вироків я не оголошую. Просто констатую факт: поки що рівень окремих команд ще не відповідає найвищим вимогам. Стосовно нашої збірної, то не все так просто. Треба спробувати...

— Насамкінець таке запитання: що скажете про дії арбітрів, у руках яких віяла з жовтих і червоних карток?

— Тут, як на мене, передають куті меду. Візьмімо випадок із вилученням у матчі із Саудівською Аравією (ще одним лідером серед аутсайдерів) Зінадіна Зідана. Вболівальники приїхали на світовий чемпіонат не дивитися на роботу рефері, а насолоджуватися грою зірок, зокрема Зідана. А тут мексиканський суддя Артуро Брисіо Картер у його діях побачив, з'ясовується, спробу завдати суперникові тяжку травму. Я схильний до того, що це все було не навмисне, а лише емоційна реакція футболіста, який відмахнувся (як від уїдливої мухи) ногою, як це часто роблять рукою. І позбавляти мільйони людей можливості спостерігати за грою такого видатного майстра, як Зідан, несправедливо і нерозумно...

Розмову вів Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: той самий Зідан.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Календар ігор

чемпіонату країни з футболу 1998—1999 років

ПЕРШЕ КОЛО

1-й тур. 7 липня, вівторок. Металург (Запоріжжя) —ЦСКА (Київ), Кривбас (Кривий Ріг) — Зірка (Кіровоград), Металург (Донецьк) — Дніпро (Дніпропетровськ), Таврія (Сімферополь) — Шахтар (Донецьк), СК Миколаїв — Нива (Тернопіль), Металург (Маріуполь) — Металіст (Харків), Динамо (Київ) — Карпати (Львів). 8 липня, середа. Прикарпаття (Івано-Франківськ) — Ворскла (Полтава).

2-й тур. 11 липня, субота. Ворскла — Кривбас (у зв'язку з участю полтавців у розіграші Кубка Інтертото цей матч відбудеться 15 липня), Зірка — Металург Д, Дніпро — Таврія, Шахтар — СК Миколаїв , Нива — Металург М, Металіст — Динамо , ЦСКА — Карпати , Металург Зп — Прикарпаття .

15 липня, середа. Товариський матч: збірна України —збірна Польщі.

3-й тур. 18 липня, субота. Металург Д — Ворскла (якщо Ворскла продовжить виступати в Кубку Інтертото, цей поєдинок відбудеться 3 вересня), Таврія — Зірка, СК Миколаїв — Дніпро , Металург М — Шахтар, Динамо — Нива, Карпати — Металіст, Кривбас — Металург Зп, Прикарпаття — ЦСКА.

22 липня, середа. Перші матчі попередніх змагань у розіграшах Кубка європейських чемпіонів і Кубка УЄФА.

4-й тур. 26 липня, неділя. Ворскла — Таврія (якщо полтавці гратимуть у Кубку Інтертото, то ця зустріч відбудеться 7 вересня), Зірка — СК Миколаїв, Дніпро — Металург М, Динамо — Шахтар (відбудеться у резервний день 29 листопада), Нива — Карпати, ЦСКА —Металіст, Металург Зп — Металург Д, Прикарпаття —Кривбас.

29 липня, середа. Матчі-відповіді попередніх змагань у розіграшах Кубка чемпіонів і Кубка УЄФА.

5-й тур. 2 серпня, неділя. Таврія — Металург Зп, Металург Д — Прикарпаття, Кривбас — ЦСКА, СК Миколаїв — Ворскла (у разі виходу Ворскли до наступного етапу Кубка Інтертото цей поєдинок відбудеться 16 вересня), Металург М — Зірка, Динамо — Дніпро, Карпати — Шахтар, Металіст — Нива.

6-й тур. 6 серпня, четвер. Зірка — Динамо, Шахтар —Металіст. 8 серпня, субота. Металург Зп — СК Миколаїв, Прикарпаття — Таврія, Кривбас — Металург Д, Дніпро — Карпати, ЦСКА — Нива, Ворскла —Металург М.

11, 12, 13 серпня — вівторок, середа, четвер. Перші матчі кваліфікаційних змагань розіграшів Кубків —УЄФА, чемпіонів і кубків.

7-й тур. 16 серпня, неділя. Динамо — Ворскла (якщо гості виступатимуть у Кубку Інтертото, то цей поєдинок відбудеться пізніше), Нива — Шахтар, Металург М —Металург Зп, СК Миколаїв — Прикарпаття, Таврія — Кривбас, Карпати — Зірка, Металіст — Дніпро. **17 серпня, понеділок.** Металург Д — ЦСКА.

19 серпня, середа. Товариська зустріч: збірна України — збірна Грузії.

8-й тур, 21 серпня, п'ятниця. ЦСКА — Шахтар. 22 серпня, субота. Металург Зп — Динамо, Ворскла — Карпати, Прикарпаття — Металург М, Кривбас — СК Миколаїв, Металург Д — Таврія, Зірка — Металіст, Дніпро — Нива.

25, 26, 27 серпня — вівторок, середа, четвер. Матчі-відповіді кваліфікаційних змагань розіграшів кубків —УЄФА, чемпіонів, кубків.

9-й тур. 29 серпня, субота. Динамо — Прикарпаття . 30 серпня, неділя. Шахтар — Дніпро, Карпати —Металург Зп, Металург М — Кривбас, СК Миколаїв —Металург Д, Металіст — Ворскла, Нива — Зірка. **31 серпня, понеділок.** Таврія — ЦСКА.

5 вересня, субота. Матч групового турніру відбіркових змагань чемпіонату Європи. Україна — Росія.

10-й тур. 10 вересня, четвер. Кривбас — Динамо, Зірка — Шахтар. 12 вересня, субота. Металург Зп —Металіст, Прикарпаття — Карпати, Металург Д —Металург М, Таврія — СК Миколаїв, Ворскла — Нива, ЦСКА — Дніпро.

15, 16, 17 вересня — вівторок, середа, четвер. Перші матчі 1/32 фіналу Кубка УЄФА; перший тур групових змагань Ліги чемпіонів; перші матчі 1/16 фіналу Кубка кубків.

11-й тур. 20 вересня, неділя. Нива — Металург Зп, Металіст — Прикарпаття, Карпати — Кривбас, Динамо —Металург Д, Металург М — Таврія, Шахтар — Ворскла, Дніпро — Зірка. **21 вересня, понеділок.** СК Миколаїв —ЦСКА.

12-й тур. 24 вересня, четвер. Таврія — Динамо, Металург Зп — Шахтар. 26 вересня, субота. Прикарпаття — Нива, Кривбас — Металіст, Металург Д — Карпати, СК Миколаїв — Металург М, ЦСКА — Зірка, Ворскла — Дніпро.

29, 30 вересня, 1 жовтня — вівторок, середа, четвер. Матчі-відповіді 1/32 фіналу Кубка УЄФА; другий тур групових змагань Ліги чемпіонів; матчі-відповіді 1/16 фіналу Кубка кубків.

13-й тур. 4 жовтня, неділя. Дніпро — Металург Зп, Шахтар — Прикарпаття, Нива — Кривбас, Металіст -Металург Д, Карпати — Таврія, Динамо — СК Миколаїв, Зірка — Ворскла. 5 жовтня, понеділок. Металург М —ЦСКА.

10 жовтня, субота. Матч групового турніру відбіркових змагань чемпіонату Європи. Андорра — Україна.

11 жовтня, неділя. Матчі 1/16 фіналу Кубка України.

14 жовтня, середа. Матч групового турніру відбіркових змагань чемпіонату Європи. Україна — Вірменія.

17 жовтня, субота. Матчі-відповіді 1/16 фіналу Кубка України.

20, 21, 22 жовтня — вівторок, середа, четвер. Перші матчі 1/16 фіналу Кубка УЄФА; третій тур групових змагань Ліги чемпіонів; перші матчі 1/8 фіналу Кубка кубків.

14-й тур. 25 жовтня, неділя. Металург Зп — Зірка, Прикарпаття — Дніпро, Кривбас — Шахтар, Металург Д — Нива, Таврія — Металіст, СК Миколаїв — Карпати, Металург М — Динамо. **26 жовтня, понеділок.** ЦСКА — Ворскла.

15-й тур. 30 жовтня, п'ятниця. Шахтар — Металург Д. **31 жовтня, субота.** Ворскла — Металург Зп, Зірка —Прикарпаття, Дніпро — Кривбас, Нива — Таврія, Металіст — СК Миколаїв, Карпати — Металург М, Динамо — ЦСКА.

3, 4, 5 листопада — вівторок, середа, четвер. Матчі-відповіді 1/16 фіналу Кубка УЄФА; четвертий тур групових змагань Ліги чемпіонів; матчі-відповіді 1/8 фіналу Кубка кубків.

8 листопада, неділя. Перші матчі 1/8 фіналу Кубка України.

12 листопада, четвер. Матчі-відповіді 1/8 фіналу Кубка України.

17 листопада, вівторок. Перші матчі 1/4 фіналу Кубка України.

21 листопада, субота. Матчі-відповіді 1/4 фіналу Кубка України.

24, 25 листопада — вівторок, середа. Перші матчі 1/8 фіналу Кубка УЄФА; п'ятий тур групових змагань Ліги чемпіонів.

29 листопада, неділя. Резервний день.

8,9 грудня, вівторок, середа. Матчі-відповіді 1/8 фіналу Кубка УЄФА; шостий тур групових змагань Ліги чемпіонів.

Василь БАБУХ, «Голос України»

БІГФУТ, Сасквач, Йетті й десятки інших імен одержала ця загадкова істота, котру гімалайці давно охрестили сніговою людиною. Це велике на зріст волохате реліктове чудовисько подибується, як стверджують численні очевидці, в різних кутках планети — у Північній Америці, на Памірі, в Тянь-Шані, Гімалаях, у Сибіру, Китаї. А нещодавно його зафіксували в Альпах і Гренландії.

Карпатський слід снігової людини?

Наш співвітчизник, закарпатський журналіст, колишній редактор газети «Молодь України» Ілля Ільницький висловлює припущення, що снігова людина, можливо, «квартирує» і в Карпатах. Багато років він збирає «досьє» на Йетті, веде записи розповідей людей, які стверджують, що бачили дивовижні створіння, котрі часом з'являються перед пастухами-полонинниками, лісорубами, мисливцями, туристами, геологами.

Торік добродій Ільницький опублікував ці розповіді в газеті «Орбіта». Вони викликали неабиякий резонанс серед закарпатських читачів і «спровокували» чималу пошту. Як тільки не називали читачі опубліковані матеріали — сім мішків гречаної вовни, сон рябої кобили, плід незапряженої фантазії автора. Але були листи і з новими свідченнями про це створіння, що зустрічається в карпатській глибинці.

Звинувачувати Іллю Ільницького в міфотворенні не варто. Журналіст жодним чином не заявляє, що снігова людина й насправді має карпатську прописку. Він лише привертає увагу до свідчень людей, які твердять, що бачили цього реліктового лісового страховиська. Таких свідчень багатенько. І не лише на Закарпатті. Про стрічу з «тим, хто хащі ламає» часто-густо розповідають і буковинські гуцули.

Чув про існування загадкового волохатого велета й письменник, автор знаменитих «Тіней забутих предків», Михайло Коцюбинський у час свого проживання у Криворівні...

Нещодавно в Ужгороді я зустрівся із власником «досьє» на снігову людину і попросив розповісти, що спричинило збирання матеріалів на цю тему.

— У журналістських пошуках я часто бував у карпатській глибинці, — розповів мені Ілля Ільницький. — І там, сидячи біля полонинської ватри, не раз чув про стрічі моїх земляків з «тим, що хащі ламає». Спершу не приділяв цьому уваги, вважаючи, що оповідачі перегинають палицю. А потім до моїх рук потрапив зошит спогадів учительки Лютнянської школи Єви Гуман, народознавиці, до речі, моєї колишньої однокласниці. У ньому я також знайшов оповіді горян про їхні «рандеву» з лісовим страхопудлом. Це й наштовхнуло «пустити в люди» версію про можливе існування Йетті в Карпатах. Звичайно, на підставі свідчень конкретних людей.

Ось що я записав, приміром, з уст лісника Петра Короля: «В урочищі То́карні (це за високогірною полониною Лютнянська Голиця) зимували отари з кількох сіл. Пастухи жили у спільній колибі, де постійно горіла ватра, співали тужливих закарпатських пісень про чічок, Марічок, гарних любок. В один з вечорів отак гомоніли собі, реготали, як хтось сказав:

— Ану стихніть, бо десь гойкають. Чуєте?

— Агов, агов, агов! — неслося зворами, та так сильно, що аж на псах шерсть стала дибки.

— Не відгукуйтеся, — застеріг старий ватаг. — Бо якусь мару до колиби накличете.

— Ай, діду, не вірте в забобони. Най іде — нас тут багато.

І парубок почав викрикувати:

— Іди, іди, ми тя чекаємо!

І раптом за колибою затріщала ліщина. Щось кілька разів гухнуло. В отворі колиби з'явився величезний, схожий, мо, на чорта, рудуватий чолов'яга. З переляку пастухи збилися в один куток. Прибулець кинув на присутніх недоброзичливим поглядом, щось пробурмотів собі під ніс і присів на колоду біля ватри, підняв руки над полум'ям і став їх гріти. Потім по хвилі піднявся, підійшов до бербениці, де зберігався овечий сир, дістав два найбільші бодзи і спокійно вийшов з колиби. При цьому ні разу не гавкнули вівчарські пси...»

Єва Юріївна Гуман записала колись дивну історію з опришківського життя: «На високогір'ї, в печерному каскаді мешкала, переховуючись від переслідування, невелика група живанів (так закарпатці називають опришків). Подейкують, що тут зберігалися їхні скарби.

Серед лісових братів був один німий — великого зросту, весь волохатий, страшніший за гаспида. Він сторожив печеру. Спав просто на камінні. Коли живани ходили заготовляти харчі, то брали з собою німого. Зазвичай нападали вони на панські череди. Основну роботу виконував їхній волохатий компаньйон. Він підкрадався до бика, валив його на землю, бив ребром долоні по загривку, звалював тушу на плечі і спокійно брів собі в супроводі опришків у гори...

Живани, які входили до цієї групи, стверджували, що німий аж ніяк не нагадував людину. Був він майже триметрового зросту, волохатий, з витягнутою вперед щелепою, а з рота у нього стирчали жовті зуби, що нагадували вовчі ікла».

...В одному з гірських сіл мені розповіли не менш дивну історію.

«Якось у лісі волохата істота схопила дівчину, що разом зі своїми подругами збирала малину, й забрала із собою. Її вже вважали мертвою. Але сільський парубок Юрко Куртяків, що кохав Анцю, не хотів із цим змиритися. Узяв татову рушницю і подався в гори. Ходив-ходив та й надибав печеру, завалену великим каменем. Сидів у засідці день, другий. Бачить вранці — камінь хтось відсовує. Юрко придивився пильніше: ні, то був не ведмідь, як казали люди, а щось страшне й волохате, великого зросту. Страховисько вийшло з печери, знову заставило її каменюкою і побрело через чагарник.

Хлопець пробував подужати заслінку. Але це йому не вдалося. Тоді він побіг у село по підмогу. Люди вичекали, поки чудовисько піде в гори, й відсунули каменюку. На превеликий подив Анця виявилася живою. Вона й розповіла своїм односельцям про джентльменську поведінку «того, хто хащі ламає». Він приносив їй м'ясо, пригощав малиною».

Про таку поведінку загадкового реліктового велета йдеться й у книгах відомого російського журналіста, географа, мого давнього приятеля Миколи Непомнящего. А ця людина має у своєму багажі багато матеріалу, про аномальні явища й загадкових істот, набутого під час роботи в журналі «Вокруг света».

Одне слово, моя журналістська місія полягала в тому, щоб привернути увагу вчених до цих фактів. Тепер —слово за ними.

...На прощання я передав Іллі Ільницькому записи свідчень буковинських гуцулів про несподівані стрічі з «тим, що хащі ламає». Зокрема, багато оповідок записав я з уст старожила із села Усть-Путила, нині вже спочилого в Бозі Юрія Івановича Харюка.

Час покаже, чи такий уже й примарний карпатський слід снігової людини. Проте хочеться вірити, що вона, оця загадкова істота, близький родич гомо сапієнса, «квартирує» в карпатській глибинці.

Чернівецька область.

Сергій ЗЛЕНКО, журналіст

Цілителька з м'ясорубкою

ПЕРШИЙ день нинішнього літа став трагічним для п'ятдесятидев'ятилітньої жительки Херсона Зінаїди Н. Страшна трагедія — хоча про неї стало відомо пізніше — в обласному центрі викликала моторошний розголос.

Першого червня Зінаїда (імена змінено — триває слідство) у супроводі чоловіка подалася зранку до лікарки-екстрасенса. Жінка не перший рік страждала від тяжкого онкологічного захворювання, що прогресувало. Офіційна медицина розводила руками. Тому з осені минулого року хвора відвідувала цілительку Олену П. Здавалося, ставало легше. Наскільки примарними були сподівання стражденної, невідомо. Коли увечері чоловік приїхав по дружину, у відповідь почув: «Уже пішла додому...»

Та хворої не дочекалися ні ввечері, ні наступного дня. Чоловік поспішив до міліції, але там йому резонно сказали, що оскільки три доби ще не минуло, то й підстав для розшуку немає. Проте серце непокоїлося, він залучив до пошуків приватних спеціалістів. І вже спільно з працівниками міліції в очеретяних хащах невеличкої річечки Вірьовчини було знайдено тулуб зниклої жінки... Опізнали її рідні за деталями білизни. Тіло виявили практично за кількасот метрів від помешкання цілительки, що наштовхнуло оперативних працівників на певні висновки.

...У квартирі екстрасенса була страхітлива задуха. На плиті у двох каструлях варилося м'ясо, на столі — щойно помита м'ясорубка, а в холодильнику — частина людської ноги. На підлозі дві кішки спокійнісінько поїдали із блюдечка фарш. Страшно навіть говорити, з чого...

Екстрасенсом Олена П., 1952 року народження, стала п'ять років тому, після скорочення на заводі напівпровідникових виробів. У 1993-му одержала свідоцтво про закінчення повного курсу під назвою «Основи медичних знань» при Українській асоціації народної медицини. До речі, на документі стоїть і гриф Міністерства охорони здоров'я. До цього додався диплом про навчання в навчально-методичному центрі «Адіна» при науково-виробничому об'єднанні «Психотроніка» за спеціальністю «Біоенергетика, магія та йога» і присвоєння кваліфікації «екстрасенс-біоенергетик». Наприкінці 1993-го атестаційно-експертна комісія медико-санітарної частини Херсонського бавовняного комбінату (а це територіальний медичний заклад одного з районів Херсона) засвідчує її «біоенергоінформаційні здібності до цілительської діяльності». Тут принагідно додати, що чергового разу, через три роки, цілителька атестаційну комісію вже не пройшла...

...Підстрижена жінка середнього зросту, нічим зовні ніби не примітна — так можна охарактеризувати підозрювану. Хіба що привертають увагу широко посаджені очі зі спалахами вогників у глибині зіниць.

— При затриманні опору не чинила, — розповів прокурор Херсона Андрій Кузьменко. — У вбивстві зізналася. Наші працівники відтворили жахливу картину злочину у квартирі. Знайдено голову та руки жертви...

Учасники затримання та обшуку були шоковані і тим, що побачили в каструлях та холодильнику, і добором книг у бібліотеці, речами в квартирі. Різні посібники з білої та чорної магії, твори філософа-містика Карлоса Кастаньєди, «Енциклопедія болю», а поруч дротяний «генератор думок», різноманітні пристосування для окультних дій тощо. Вилучено також два пухкі рукописи самої вбивці — так звані «озаріння з неба».

Сусіди про цілительку відгукуються як про компанійську жінку, мовляв, завжди холодцем пригостить, пиріжками з м'ясом... Можливо, саме тому й покотилися містом чутки, що Олена продавала м'ясо вбитих нею людей...

Поки що слідство не має доказів про раніше скоєні «цілителькою» вбивства. Олена перебуває під вартою у слідчому ізоляторі. Незабаром відбудеться судово-медична експертиза щодо психічного стану затриманої.

Георгій ВОРОТНЮК, «Голос України»

Успіх успіхом, а фрака шкода

ПОЧНЕМО, все-таки, з фрака. Без якого, відомо, не буває диригента. Принаймні — на сцені, під час концерту. Так от: Хобарт Ерл, громадянин США, але заслужений артист України, бо вже ось сім років диригує — та ще й як! — Одеським симфонічним оркестром, віднедавна, як тільки когось із знайомих зустріне, так напівжартома-напівсерйозно й застерігає:

— Раптом побачите на якійсь з одеських товкучок фрак, то знайте, він мій! Отож, мерщій дайте знати...

Щоб стало усе зрозуміло, оповідає далі з властивим йому гумором детективну історію про те, як повернувся він з довготривалих гастролей по Штатах і застав в одеській квартирі... Ні, скоріш навпаки — нічого не застав: все, що можна було винести, злодії винесли, і такий любий його серцю фрак. Мало того, не встиг з приводу власних втрат посмутитися, як зателефонувало кілька оркестрантів, з якими разом за океаном гастролював: й декого з них, з'ясувалося, пограбували...

— А вони ж такі музиканти, такі музиканти! — одразу переходив Хобарт до теми, що не набридала йому ніколи. — Як вони грали на гастролях, як їх приймали!

І розповідав уже не про вкрадений фрак, а про успіх оркестру на чергових гастролях. За океаном вони були не перші — вже треті. А відрізнялися від попередніх вже хоча б тим, що вперше були оплачені обачливим американським спонсором. У минулі приїзди до оркестру ті лиш придивлялися. А коли переконалися, що він — явище неперсічне, таке, що й у США пошукати, — розкрили гаманці.

Ось лише деяка «гастрольна статистика»: 15 міст, близько трьох десятків концертів для 35 тисяч чоловік, що їх уміщали найбільші тамтешні зали. В Нью-Йорку оркестр зібрав повну залу на 2,5 тисячі місць! Концерти нерідко транслювало національне радіо, отож аудиторія була, можна сказати, багатомільйонна. Після музики з балету-сюїти «Тарас Бульба» Р. Глієра, 2-ї симфонії С. Рахманінова, 1-го концерту С. Прокоф'єва, 5-ї симфонії Д. Шостаковича, ряду інших творів слухачі величезних залів подовгу аплодували одеситам стоячи. Преса, розхвалюючи оркестр на всі лади, неодмінно відзначала високий професіоналізм музикантів.

Він, отой професіоналізм, який аж ніяк не сплутаєш з кустарництвом, свого часу неабияк вразив і Хобарта Ерла, молодого американського диригента, що почув одеситів випадково. Вразив до такої міри, що перебрався він до Одеси, попросився на посаду хай там хоч якого — третього чи десятого диригента. Бо вірив: з такими музикантами можна багато чого досягти. І не помилявся. Невдовзі оркестр пізнали, оцінили не тільки в Одесі й Україні, а й за рубежем: пішли запрошення в Європу, у США. Хобарт Ерл став його головним диригентом і художнім керівником, а незабаром за активну пропаганду української культури за рубежем йому надали звання заслуженого артиста України. Іноземцю! Такого, здається, в історії ще не було.

Власне, Хобарт, зважаючи на те, що про Україну в зарубіжжі знають або надто мало, або уявляють її якось викривлено, однобоко, пропагує не тільки українську музику. Ось і під час нинішніх гастролей по Штатах перед концертами американцям немало розповідали про історію України від давніх-давен по сьогодні, її видатних людей різного часу, про природу, економіку, культуру, звичаї. І хоча це було чимось незвичним, навіть на перший погляд «інородним» (тло ж яке —музична класика!), та сприймалося американськими слухачами з цікавістю і вдячністю...

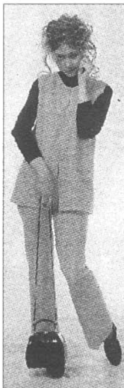
Одеса.

Сергій ПАВЛЕНКО, «Голос України»

Одягнуть і священика...

Спонсор лотереї «ГУ»

Швейно-трикотажне підприємство «Надія», що торік працевлаштувало 52 випускниці двох чернігівських СПТУ, нині взяло на роботу ще 30 дівчат. Не секрет, що чимало аналогічних вітчизняних фабрик, цехів побуткомбінатів переважно простоюють. А тут... розширення виробництва, потреба у додаткових робочих руках. І це за умов, коли в ході приватизації «Надія» змушена була шукати інше приміщення для розташування виробничих площ: новий власник удесятеро збільшив орендну плату.

Попри ці «гримаси» ринку, швейно-трикотажне підприємство поступово завойовує у ньому свою надійну нішу. Про це переконливо засвідчила виставка товарів швейних підприємств, що недавно відбулася у Чернігові. Різноманітна трикотажна продукція «Надії» вигідно вирізнялася багатством зразків, технікою виконання. Сукні, жіночі брючні костюми, джемпери, жакети, светри різних фасонів та кольорів привертали увагу модним трактуванням: візерунками, прикрасами, вишивками, емблемами.

Побувавши у швейно-трикотажному підприємстві «Надія», на якому нині працюють у дві зміни, переконався, що тут можуть виконати будь-яке замовлення. Навіть неординарне. Лише майстрині «Надії» єдині на Чернігівщині шиють ризи для священнослужителів.

— Сьогодні ми зробили якісно новий крок у роботі, —каже директор «Надії» Василь Шелупець. — Взявши у банку кредит, закупили п'ять японських машин з програмним забезпеченням. Замовник може принести свій малюнок костюма, зразок емблеми чи вибрати щось з нашого каталога — і, будь ласка, отримає замовлення у чудовому виконанні. До речі, люди вже переконалися, що куплені на ринку дешеві китайські чи турецькі синтетичні речі після прання втрачають свій, як то кажуть, товарний вигляд. Ми ж, щоб тримати фірмову марку, намагаємося виконувати замовлення лише з якісної вовни.

Згадане вище — це лише дещиця можливостей «Надії». Понад 200 майстринь трудового колективу можуть вишивати, в'язати, шити, виконувати десятки інших технологічних операцій. Тут оперативно виконують замовлення сільгосппідприємств, медустанов з пошиття халатів, спецодягу. «Надія» забезпечує дешевим, але зручним одягом, напірниками, рушниками, сорочками тощо лікарні, будинки інвалідів, школи-інтернати.

Нині працівниці виконують замовлення на пошиття шкільної форми, пуловерів, камуфляжної форми для військових.

На жаль, чернігівським швачкам-майстриням погану послугу робить відкритість кордонів України для зарубіжного краму. Вітчизняним комерсантам, бізнесменам варто було б переорієнтуватися на українських виробників і частіше звертатися у Чернігів (тел. 5-63-75, факс 5-64-38) для встановлення ділових контактів з «Надією».

На знімку: ось такі костюми виготовляють у «Надії».

Чернігів.

Оголошення

ДРУГА ВИЩА ОСВІТА

Інститут міжнародних відносин Київського університету імені Тараса Шевченка

оголошує прийом на навчання для здобуття другої вищої освіти (магістратура) за спеціальностями:

— міжнародне право:

спеціалізація — міжнародне публічне право (міжнародне морське право, міжнародне повітряне право, міжнародне космічне право, міжнародне транспортне право, дипломатичне право, консульське право та інші);

спеціалізація — міжнародне приватне право (міжнародне комерційне право, міжнародне митне право, міжнародне авторське право, міжнародний комерційний арбітраж, правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності та інші);

— міжнародні економічні відносини:

спеціалізація — міжнародний бізнес (основи бізнесу, економіка фірми, багатонаціональне підприємництво та інші);

спеціалізація — міжнародні валютно-кредитні відносини (фінанси зарубіжних країн, транснаціональні банки, техніка банківських операцій та інші);

спеціалізація — менеджмент зовнішньоекономічної діяльності (менеджмент, маркетинг, теорія і практика зовнішньої торгівлі аудиторська справа, практика ведення комерційних переговорів та інші);

— міжнародна інформація:

спеціалізація — зв'язки з громадськістю та пресою /public relations (прес-служба, теорія комунікацій, іміджелогія, теорія і практика реклами, зв'язки з громадськістю та інші);

спеціалізація — міжнародні інформаційні системи та технології (моделювання та прогнозування у міжнародних відносинах, міжнародні інформаційні системи та технології, теорія прийняття рішень, експертні системи та інші);

— міжнародні відносини:

спеціалізація за програмою TEMPUS — європейська політика (Європейський союз в міжнародних відносинах, європейська безпека, економіка, право і зовнішня політика європейських країн та інші).

На навчання приймають осіб, які мають вищу освіту (диплом бакалавра, спеціаліста, магістра, виданий вищим закладом освіти III або IV рівня акредитації) та успішно пройшли співбесіду.

Термін навчання — 1—3 роки (залежно від освітнього рівня та раніше здобутої спеціальності).

Форми навчання — очна і заочна.

Навчання здійснюється на платній (контрактовій) основі.

Випускники отримують диплом магістра відповідно до обраної спеціальності.

Прийом документів — з 18 травня до 15 липня.

Співбесіда проводиться з 15 до 18 липня.

Зарахування — з 20 до 24 липня.

Початок навчання — 1 вересня 1998 року.

Вступники подають документи: заяву; копію диплома про вищу освіту та додаток до нього; копію трудової книжки; заповнений бланк контракту; медичну довідку (форма — 86/У); 4 фотокартки розміром 3х4 см. Паспорт та оригінал документа про вищу освіту подавати особисто.

Приймальна комісія працює за адресою: м. Київ, просп. акад. Глушкова, 6. (з 15.00. до 19.00)

Довідки за тел.: 211-44-83, 211-44-14, 266-10-79.

З питань прийому на навчання за спеціальністю міжнародні відносини звертатися до Бюро проекту TEMPUS IMB кім. 343, тел. 211-44-14.

За кордоном є спадок. Можливо, для вас...

Укрін'юрколегія (252034, м. Київ, вул. Золотоворітська, 2-а) у справах про спадщину розшукує родичів

Померлих у США:

Женев'єви Ванчик, котра народилася у США 1924 року, батьком якої був Вінцент Френсіс, син Чеслава Бернацького і Джозефіни, уродженої Павловської.

Ліліан Круско, котра народилася 1923 року в США, батько якої Веніамін (Бенджамін) Абрамович Круско (Крусков) народився 1886 року, мати — Бровха (Бурха), уроджена Марголіс, народилася 1886 року в Новоархангельську та сестра Роза Веніамінівна Круско народилася 1914 року в Кіровограді. Бабкою спадкодавиці по лінії батька була Лілія, уроджена Катрінська.

Елзі Іліани Скодік, котра народилася 1911 року в США, донька Франка Олек і Аполіни (Павліни, Полі) Гайдук, яка народилася в 1888—1889 роках у населеному пункті Мединя в батьків Франка Гайдук та Мар'яни, уродженої Зосік (Зосик).

Агнес Рутковскі, батьком котрої був Фелікс Чаплінскі, а матір'ю Стелла, уроджена Полонцевич, яка народилася 1896 року в Західній Україні чи Польщі.

Анни Дзенсіоловскі, уродженої Бакай, а саме Валентину, Емілію та Леоніда Молодовських.

Стефана Олійника, котрий народився 1909 року в місті Апостолове, батьками якого були Семен Олійник та Ольга Колеснік (Колеснікова).

Померлих у Канаді:

Йосипа Маліни, котрий народився 1897 року в Західній Україні чи Польщі, батька якого звали Майк (Михайло) Маліна, а матір — Роза, уроджена Покладюк (Покладюк).

Петра Фроліка, котрий народився 1902 року в Західній Україні чи Польщі.

Івана Пилиповича Терещенка, котрий народився в Україні в с. Михайлівка 1912 року.

Петра Гнатів, він же Петро Гантон, котрий народився в Україні 1901 року, батьками якого були Павло Гантон (Гнатів) і Софія, уроджена Півторак.

Петра Горіна, а саме його спадкоємця Алекса Танік.

Олександри Леткеман, уродженої Городецької, котра народилася в Хелмі 1919 року.

Агафії Гриневич, уродженої Гурсанко (Гуржанка, Хурсанка), яка народилася 1894 року в Західній Україні чи Польщі.

Зацікавлених осіб, а також осіб, яким відоме місце проживання розшукуваних, просимо повідомити про це Укрін'юрколегію: **Київ-34, вул. Золотоворітська, 2-а, тел. (044) 246-58-03, факс (044) 229-28-35.**

До уваги акціонерів ДАЕК «Хмельницькобленерго»

Повідомляємо, що загальні збори акціонерів відбудуться 27 серпня 1998 року об 11.00 за адресою: м. Хмельницький, вул. Храновського, 11-а у приміщенні клубу.

Порядок денний:

1. Внесення змін до статуту.
2. Затвердження внутрішніх нормативних актів компанії (Регламент загальних зборів акціонерів).
3. Звіт голови правління про підсумки фінансово-господарської діяльності за 1997 рік, І півріччя 1998 р. Визначення стратегії розвитку та основних напрямів діяльності компанії.
4. Інформація спостережної ради про діяльність протягом 1996—1997 р. р.
5. Обрання членів правління, голови правління та членів ревізійної комісії.
6. Обрання членів та голови спостережної ради.
7. Про розподіл прибутку, нарахування дивідендів та заходи щодо погашення боргових зобов'язань компанії.

Реєстрація учасників з 9.00 до 10.30.

При собі мати:

паспорт або інший документ, що посвідчує особу;

доручення на право участі у зборах для представників акціонерів.

Довідки за телефонами: (03822) 2-33-24, 2-76-19, 2-41-88, факс (03822) 2-33-24.

Правління ДАЕК «Хмельницькобленерго».

Фонд «Дженерали» в память застрахованных компанией «Дженерали» в Восточной и Центральной Европе, погибших в Катастрофе

Иерусалим, п/я 36311, Израиль 91360

Сообщение о начале деятельности Фонда

«Фонд «Дженерали» в память погибших в Катастрофе, застрахованных компанией «Дженерали» в Восточной и Центральной Европе, является общественной организацией, созданной «Асикурациони Дженерали С. п. А. в соответствии с соглашением между «Дженерали» и представителями финансовой комиссии Кнессета (парламента) Государства Израиль, депутатами Авраамом Равицем, Авраамом Гиршзоном и Михаэлем Кляйнером.

Фонд составляет 12 миллионов долларов США, которые будут переведены в его распоряжение по частям, ежегодно, в течение 12 ближайших лет.

В соответствии с Верительной грамотой и указаниями, полученными попечителями Фонда в должностной инструкции, средства Фонда будут распределены по критериям, определяемым попечителями и соответствующим следующим целям:

1. Как исключительный платеж (Ex Gratia) застрахованным накануне Второй мировой войны либо наследникам погибших, в соответствии с полисами, выданными отделениями «Дженерали» в Центральной и Восточной Европе, по которым не был произведен платеж.
2. Как помощь жертвам Катастрофы и их семьям путем оказания им медицинской, психологической и любой другой помощи.
3. В поддержку учреждений и общественных организаций, занимающихся увековечением памяти жертв Катастрофы.
4. Для других соответствующих целей.

В процессе рассмотрения присланных в Фонд просьб попечители отдадут предпочтение обращениям лиц, чьи случаи соответствуют п. п.1 и 2 из перечисленных выше.

Обращения на английском языке должны быть отправлены в течение 90 дней попечителям по адресу:

The Generali Fund P. O. B. 36311, Jerusalem, Israel 91360.

Обращающийся в Фонд должен указать личные данные, причину обращения и попросить выслать ему соответствующую анкетную форму.

Обращения лиц, чьи случаи соответствуют п. п.3 и 4 из перечисленных выше, будут рассматриваться только с начала ноября 1998 года, и тогда же комитет вышлет им соответствующие анкетные формы.

Попечители Фонда «Дженерали» в память погибших в Катастрофе, застрахованных компанией «Дженерали».

15 июня 1998 г.

Фото з конверта

Я вже велика.

Фото Олександра КРЕМКА.

Запитання по суті

Кожна цифра — то загадка...

Одержала в податковій інспекції ідентифікаційний номер — цілий ряд незрозумілих цифр. За яким принципом присвоюються ці номери, що означає кожна цифра?

Софія БАЛАБАНЧУК, швачка.

Переяслав-Хмельницький Київської області.

Ідентифікаційний номер — це закодовані дані кожної людини. Проходить він досить багато складних підрахунків. Перші чотири цифри — початкові від кількості днів, що минули з початку 1900 року. Наступні чотири —порядковий номер народжених в один день, який вираховувався в міру надходження в Державний реєстр цієї інформації. Передостання цифра означає стать: парна — жіноча, непарна — чоловіча. Остання цифра вираховується за спеціальним алгоритмом, тому відгадати код навіть найближчих людей нікому не вдасться.

Народний календар

Червень з косою, а липень з серпом

29 червня — Тихона. З цього часу перестає кувати зозуля.

30 червня — Мануїла. Якщо погода дощова, то зима буде сніжною.

2 липня — Мефодія. Якщо на Мефодія йде дощ, то він може йти з перервами сорок днів.

Прикмети липня:

Бджоли сидять на стінках вуликів — на сильну спеку. Ластівки, літаючи низом, граються — на дощ та вітер. Кроти нарили високі купи — буде тепла і ясна погода. Мерехтять зорі — кілька днів буде ясно і сухо. Червонувате сяйво навколо місяця — на погіршення погоди.

Мал. Анатолія АНДРЕЄВА.

Оздоровниці

«Гірський» дарує здоров'я

75-й лікувально-оздоровчий сезон розпочав бронницький санаторій «Гірський» АТ «Укрпрофоздоровниця».

Корпуси санаторію, створеного на місці колишнього будинку відпочинку в маєтку графа Віттенштейна, вгніздились на одній з найвищих дністровських круч. Голова йде обертом, коли підходиш до краю: як-не-як, до дзеркала річкової гладіні аж 520 метрів! Саме тут, у затінку рідкісних порід дерев, відпочиваючі проводять багато часу. Гірське повітря, настояне на хвої, вони називають найкращими ліками.

Лікування органів дихання є одним із профілів цього санаторію. Завдяки вченим Ужгородського республіканського центру з реабілітації хворих на хронічний та астматичний бронхіти вдалося обладнати унікальний у своєму роді кабінет штучного мікроклімату — такого, як у соляних шахтах Солотвина. До речі, є тут і галокамера з ультразвуковим інгаляторієм (ті, хто має клопіт з органам дихання, знають, що це таке).

Не можна не сказати ще про одну новинку — кабінет аерофітотерапії. Без перебільшення, кожен із відпочиваючих прагне неодмінно побувати в ньому. Ароматичні «маски», що доповнюються лікувальними масажами, як висловився один з відпочиваючих, — справді райське задоволення. І не тільки, стверджують лікарі санаторію. Такі процедури дуже ефективні при лікуванні хронічних та астматичних бронхітів і пневмонії.

«Гірський» має ще одну «спеціальність» — лікування захворювань шлунково-кишкового тракту. Це стало можливим після відкриття на території санаторію родовища мінеральної хлоридно-натрієвої води. Назвали її «Бронничанка». Спеціалісти Українського НДІ медичної реабілітації та курортології, які досліджували властивості води, прирівнюють її за хімічним складом до відомих «Миргородської» та «Єсентуки-17».

— У нашому санаторії, — каже директор Михайло Радовець, — можуть відпочивати й лікуватися люди різних вікових груп — від дітей до дорослих, причому, є спеціальні путівки для батьків з дітьми.

Вартість путівки — 300 гривень на 21 день (стільки часу займає курс лікування) — за нинішніми мірками, цілком прийнятна не лише для людей з тугими гаманцями.

Потрапити до санаторію «Гірський» неважко: їхати треба (потягом чи автобусом) до Могилева-Подільського, а звідти до Бронниці рукою подати: до села ходить рейсовий автобус.

Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

Астрологічний прогноз на 29 червня —5 липня

ОВЕН. У справах і коханні занадто самовпевнені. Можуть зменшитися доходи у вашій основній діяльності. Вам загрожує сварка з коханою людиною через гроші. Дитина засмутить вас. Відкиньте старі звички, наважтеся на зміни.

ТЕЛЕЦЬ. Вівторок, четвер, п'ятниця — напружені дні. Почнете конкурентну боротьбу. Опинитеся наче перед глухою стіною. Не змінюйте місце проживання, не купуйте, не продавайте нерухомість. Одержите несподівані гроші або вигідну роботу.

БЛИЗНЯТА. Бурхливі події закинуть вас далеко від близьких. Будете позбавлені звичної самостійності. Не матимете потрібних документів, інформації, засобів зв'язку чи транспорту. Начальство поставить під сумнів ваші рішення. Теми розмов кардинально зміняться.

РАК. Прибуток буде менший, ніж планували. Доведеться відступити від попередніх планів, змінити маршрут і змиритися з тимчасовим оточенням. Не давайте в борг. Звільнитесь від залежності й зможете непогано підробити.

ЛЕВ. Схильні створювати багато проблем і псувати враження щодо себе. Можливий конфлікт з начальством, представниками влади. Буде краще, якщо ви зробите перерву в роботі, візьмете відпустку і займетеся тим, що захопить вас. Знайдете нових друзів, які допоможуть спрямувати інтереси на щось інше.

ДІВА. Не найкращий час для поїздки за кордон. Відпочинок на морі може бути зіпсовано через проблеми із здоров'ям — вашим або родичів. Якщо залишитеся вдома, то пізніше з цього будете мати зиск. Коли нині подолаєте психологічний бар'єр, то зумієте змінити свою долю.

ТЕРЕЗИ. Можете дуже перейматися через погані новини про кохану людину, великі сподівання на кредит. Не доводьте здоров'я до кризи. Будете багато рухатися, опинитеся в іншому оточенні, матимете змогу менше думати про свої невдачі.

СКОРПІОН. Будуть складнощі через те, що не знайдете потрібну людину. Під час розв'язання юридичних проблем виникнуть перешкоди. Житлове питання розв'язуватиметься не так, як вам хотілося б. Здатні кардинально змінити порядок і умови своєї діяльності. Можете домовитися про роботу з новою оплатою.

СТРІЛЕЦЬ. Складнощі і затримки зі службовими поїздками. Доведеться поїхати трохи ближче і на коротший термін. Можливі проблеми через начальство, відсутність транспорту. Буде важко додзвонитися і зустрітися з потрібними людьми. Змініюте плани, контактуйте з іншими людьми, використовуйте інші види зв'язку.

КОЗЕРІГ. Можете втратити гроші, не отримати аліменти, позбавитися підтримки. Долатимете кризу. Цей час небезпечний травмами. Але вам пощастить завдяки незнайомим людям. Отримаєте допомогу від благодійної організації. Займатиметеся необтяжливою роботою.

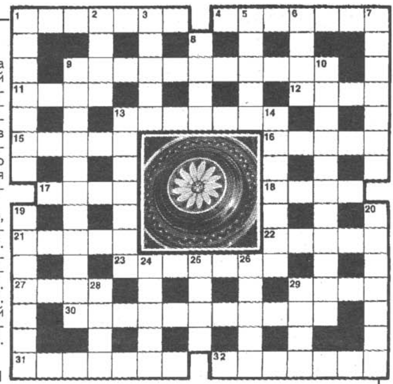
ВОДОЛІЙ. Готуйтеся до неприємних сюрпризів. Шлюбний партнер може подати на розлучення. Будь-які офіційні відносини не тривкі. Але невдовзі все зміниться.

РИБИ. Важкий період. Ваші справи були такими багатообіцяючими, а нині ви не можете розраховувати на те, чого хотіли. Опускайте планку своїх запитів. На щось доведеться зачекати. Важко знайти іншу роботу, отримати документи, успішно скласти іспити. Нова людина в домі буде для вас найкращим стимулятором.

Кросворд

По горизонталі: 1. Українська футбольна команда — володар Кубка СРСР. 2. Князь, засновник першої бібліотеки у Київській Русі. 9. Знатний рід козацьких старшин, учених, літераторів. 11. Поет, кінодраматург, політик. 12. Співець-імпровізатор у Казахстані, Киргизії. 13. Кінофільм, твір живопису. 15. Одна із назв лелеки в Україні. 16. Історичне місто на Лемківщині. 17. Духовний проводир у шиїтів. 18. Корабель аргонавтів—шукачів золотого руна. 21. Доля, щастя, удача. 22. Безбатченко, який став римським імператором. 23. Поверхня земної кулі, що прилягає до Північного полюса. 27. У деяких релігіях — заборона їсти скоромне. 29. Столиця Єгипту до нашої ери. 30. Технічна інтелігенція. 31. Легендарна країна-острів, поглинута морем. 32. Передня частина храму.

По вертикалі: 1. Український історик. 2. Чех, композитор і етнограф, придворний професор музики в Петербурзі, видав низку українських народних пісень з нотами. 3. Опера Пуччіні. 5. Мавпа з могутнім голосом. 6. Шабельна битва. 7. Ділянка вирубаного лісу. 8. Всесвітньо відомий економіст. 9. Людина, націлена на найвищі досягнення. 10. Опис та вивчення зображення певної особи, події, сюжету. 13. Мати легендарного Прометея. 14. У міфології семітських народів — богиня родючості й материнства. 19. Персонаж роману О. Гончара «Людина і зброя». 20. Козак-богатир, герой народної пісні. 24. Сорт яблуні. 25. Мінеральні добрива. 26. Трапецієподібний камінь для підмурка. 28. Коло життєвих явищ у художньому творі. 29. Оманливий рух футболіста.

Відповіді до кросворда, надрукованого 30 травня

По горизонталі: 5. Рубан. 7. Дойна. 8. Артур. 9. Нечай. 10. Сенека. 11. Корсари. 13. Манкурт. 15. Гроза. 17. Ротан. 19. «Веселка». 20. Айдар. 22. Віола. 24. Амілоза. 27. Стимул. 28. «Світоч». 29. Ахмат. 31. Молох. 32. Аграм. 33. Актив.

По вертикалі: 1. Любеч. 2. Граната. 3. Снайпер. 4. Горнило. 6. «Рубайят». 12. Скребло. 13. Мавра. 14. Трава. 16. Рай. 18. Аїл. 21. Давидов. 23. Ойстрах. 25. Малахай. 26. Застава. 30. Матка.

Голос України

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс—224-72-54; ВІДДІЛ РЕКЛАМИ — 441-89-34, 441-89-44, телефакс—449-85-62.

E-mail: sekret@golos.relc.com

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 235352.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50

Зам. 0311121.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10